

Clusteranalyse

De mensen van Eindhoven

Niky van Geffen
Lydia Geijtenbeek

Februari 2018

Inhoud

1. Inleiding 3

- 1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek 3
- 1.2 Een iteratief proces 4
- 1.3 Leeswijzer 5

2. Onderzoeksbeschrijving 6

- 2.1 Populatie 6
- 2.2 Variabelen 6
- 2.3 Analyse 7

3. Resultaten 8

- 3.1 Cluster 1: 'Werkend, hoog opgeleid en huisbezitter' 8
- 3.2 Cluster 2: 'Werkend, jong en alleenstaand' 13
- 3.3 Cluster 3: 'Jong, studerend en thuiswonend' 18
- 3.4 Cluster 4: 'Zelfstandigen' 23
- 3.5 Cluster 5: 'Uitkering, huurwoning en alleenstaand' 27
- 3.6 Cluster 6: 'Afhankelijk van partner/uitkering' 31
- 3.7 Cluster 7: 'Gepensioneerd, sociale huurwoning' 35
- 3.8 Cluster 8: 'Gepensioneerd, huisbezitter' 39
- 3.9 Cluster 9: 'Jong, studerend en uitwonend' 43
- 3.10 Samenvatting clusters 47
- 3.11 Ontwikkeling in de tijd 51

Literatuur 52

Bronbestanden 52

Begrippen 54

Centrum voor Beleidsstatistiek 57

Medewerkers 58

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

Dit rapport is opgesteld in het kader van de strategische verkenning van de gemeente Eindhoven. Deze verkenning is bedoeld als hulpmiddel voor de politieke partijen om voorafgaande aan de verkiezingen hun prioriteiten te bepalen, maar vooral ook als input voor het coalitieakkoord. De strategische verkenning is een a-politieke, ambtelijke schets van de voornaamste maatschappelijke ontwikkelingen op middellange termijn, inclusief de financiële kaders.

De strategische verkenning bestaat uit vier deelproducten. Eén van die deelproducten (*De mensen in Eindhoven*) richt zich op de vraag wat voor inwoners er in de Eindhoven wonen, waarbij gebruik wordt gemaakt van data. Het doel is om te komen tot een breder spectrum aan verschillende groepen inwoners dan de veelgebruikte 'tweedeling'. Dit inzicht kan de gemeente helpen om beter beleid te maken, maatwerk te leveren in de uitvoering en discussies te voeren over wat ze wel/niet acceptabel vindt.

De voornaamste aanleiding voor de *De mensen in Eindhoven* was het rapport 'Wat is er mis met maatschappelijke scheidslijnen' (2017), waarin de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) beschrijft dat één van de belangrijkste zorgen is dat onze samenleving uiteenvalt. Met andere woorden, dat er sprake is van een tweedeling. Deze tweedeling kan zich uiten in verschillende factoren zoals inkomen, leeftijd, arbeidsparticipatie en opleidingsniveau. Men is bezorgd dat verschillen tussen de bovenlaag en de achterblijvers groeien. Volgens de WRR zijn dergelijke scheidslijnen niet per definitie onwenselijk, maar gaat het om de maatvoering. Wel is er een verschil tussen het benoemen van een set van verschillen tussen groepen en spreken van een tweedeling. Deze grens valt niet objectief te bepalen. Het bepalen van deze scheidslijn is van invloed op de maatschappelijke en politieke agenda. De (mogelijke) tweedeling die men ziet, kan een aanleiding zijn tot agendering van allerhande maatschappelijke kwesties waarvoor men meer aandacht wenst. Daarom is het van belang de maatschappelijke realiteit zo goed mogelijk zichtbaar te maken.

Een andere belangrijke inspiratiebron voor de gemeente is het rapport 'Verschil in Nederland' van het SCP (2014). Hierin hanteert het SCP een indeling van zes groepen op de maatschappelijke positieladder, waarbij naast het sociaaleconomisch perspectief ook het sociaal-cultureel perspectief is meegenomen. Deze indeling wordt door het SCP gebruikt om het gesprek te voeren over ongelijkheid en om de onvrede in de Nederlandse samenleving te meten. De belangrijkste les uit het rapport van het SCP is dat het denken in een tweedeling niet altijd productief is. De middengroep, meestal de grootste groep, is ook van belang. Dat midden is juist interessant omdat er ook een (symbolische) scheidslijn zit tussen het midden en de achterblijvers. Het bepalen van een (symbolische) scheidslijn kan inzicht geven in wanneer mensen mogelijk in de problemen komen en hulp nodig hebben.

Vanuit deze gedachte heeft Eindhoven behoefte aan een benadering op gemeentelijk niveau om de inwoners van Eindhoven in kaart te brengen: hoe gaat het nu echt met Eindhoven? Met deze behoefte heeft de gemeente Eindhoven de samenwerking met het CBS gezocht.

Er is gekozen om samen met de gemeente een iteratief proces aan te gaan om te komen tot een analyse van de verschillende sociaaleconomische kenmerken van de Eindhovense bevolking. Hiervoor is een zogeheten clusteranalyse toegepast.

Een clusteranalyse is een methode die gebruikt wordt gebruikt om 'natuurlijke' groepen in kaart te brengen. Het belangrijkste streven is om zoveel mogelijk gelijkenis binnen een groep te hebben en zoveel mogelijk verschil tussen de groepen. Deze methode is zinvol omdat het informatie verschaft die meerwaarde geeft ten opzichte van de informatie uit de afzonderlijke variabelen.

1.2 Een iteratief proces

Het eindproduct (de clusters) is tot stand gekomen door een zeer intensieve samenwerking tussen de gemeente Eindhoven en het CBS. Beide partijen waren essentieel in het proces; de gemeente met de kennis over de stad en als uiteindelijke eindgebruiker, en het CBS met haar data en (methodologische) kennis.

Een deel van de tijd is besteed aan het zo helder mogelijk krijgen van de behoefte van de gemeente en te bepalen op basis van welke indicatoren de clustering plaats zou vinden. Dit is gedaan aan de hand van wekelijkse brainstormsessies met de strategen en onderzoekers van de gemeente en vertegenwoordigers van het CBS. Het CBS heeft geregeld inhoudelijke experts laten aanschuiven tijdens deze sessies om uitleg en verdieping te geven op bepaalde onderwerpen. Zo is bijvoorbeeld bijzonder hoogleraar Wendy Smits betrokken geweest om vragen over ZZP-ers te beantwoorden en om mee te kijken naar de tussenresultaten van de clusteranalyse. (Bijna) elke week werd een tussenproduct opgeleverd door een onderzoekster van het CBS. Zij sloot telkens aan voor verdere toelichting op de resultaten. De tussenproducten werden tijdens de brainstormsessies onder de loep gelegd, zodat het uiteindelijke product goed aansloot bij de behoefte van de gemeente.

De uitkomsten van deze clusteranalyse bieden een mooie basis voor verder onderzoek. De gemeente Eindhoven kan daarmee doelgericht vragen stellen over bepaalde clusters en daardoor gericht beleid maken. Zo kan de gemeente bijvoorbeeld inzoomen op een cluster aan de hand van sociaal-culturele kenmerken, zoals vrijetijdsbesteding, of de mate van milieubewustheid.

Deze werkwijze is innovatief: juist het samen ontwikkelen met de gemeente is waarin de toegevoegde waarde van het Urban Data Center ligt.

Een brainstormsessie in het Urban Data Center/Eindhoven.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 omvat een beknopte beschrijving van de populatie, de variabelen en de gehanteerde methode. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 elk cluster in een aparte paragraaf besproken. Daarin komen telkens de demografische kenmerken, sociaaleconomische status en de woonsituatie van de personen in dat cluster naar voren. De paragrafen worden steeds afgesloten met een geografische weergave van de clusters in de vorm van een heatmap. Na de omschrijving van de clusters volgt een samenvatting van de resultaten, met de nadruk op de verschillen tussen de negen clusters. Deze samenvattende paragraaf wordt afgesloten met een kaart van Eindhoven met daarop per vierkant het meest dominante cluster. Hoofdstuk 3 wordt afgesloten met een paragraaf over de ontwikkeling in de tijd; wat is er veranderd ten opzichte van 2009?

Tot slot worden de gebruikte bronnen en begrippen toegelicht.

2. Onderzoeksbeschrijving

2.1 Populatie

De populatie bestaat uit alle inwoners van 16 jaar en ouder die op 1 januari 2015 woonachtig waren in de gemeente Eindhoven en ingeschreven stonden in de Basis Registratie Personen (BRP).

Voor de analyse van 2009 bestaat de populatie uit alle inwoners van 16 jaar en ouder die op 1 januari 2009 woonachtig waren in de gemeente Eindhoven en ingeschreven stonden in de BRP.

2.2 Variabelen

Tijdens de beginfase van het iteratieve proces is samen met de gemeente Eindhoven nagedacht over de variabelen die gebruikt zouden moeten worden in de clusteranalyse. Allereerst is daarbij gekeken naar de relevantie van een bepaalde indicator. Daarnaast is ook rekening gehouden met de beschikbaarheid van de (integrale) data. Gedurende het proces, waarbij tussentijds steeds prototypes van de clusteranalyse zijn gepresenteerd, zijn er nog indicatoren toegevoegd. Uiteindelijk is er voor onderstaande variabelen gekozen. Door deze variabelen kwamen er 9 vrij homogene clusters uit de analyse tot stand die onderling heterogeen waren.

Voor uitleg over de bronbestanden wordt verwezen naar het hoofdstuk 'Bronbestanden'.

Demografische kenmerken

Geslacht

Leeftijd

Huishoudsamenstelling

Positie in het huishouden ten opzichte van de hoofdkostwinner

Herkomst

Wijk

Kinderen in huishouden

Sociaaleconomische kenmerken

Type zelfstandig ondernemer

Winst uit eigen onderneming

Loon zelfstandig ondernemer

Autobezit

Persoonlijk inkomen

Gestandaardiseerd besteedbaar inkomen van het huishouden

Sociaaleconomische categorie

Bijstandsuitkering

Begindatum uitkering (WWIK, bijstand, IOAZ, overige bijstand, IOAW, uitkering adreslozen, BBZ)

Arbeidsrelatie (vast/flexibel contract)
Opleidingsniveau, hoogst behaalde
SBI-code werkgever

Wonen

Bouwjaar van de woning
Hypotheekschuld
WOZ waarde van de woning
Oppervlakte van de woning
Eigendom van het verblijfsobject: huur, koop of onbekend
Type eigenaar van de woning

2.3 Analyse

In dit exploratieve onderzoek is gekozen voor een clusteranalyse om de verschillende groepen (personen) in de stad in kaart te kunnen brengen. Clusteranalyse kan gezien worden als een data-exploratie (mining) tool die personen aan de hand van een aantal kenmerken in natuurlijke homogene groepen (clusters) verdeelt. Dit verschaft meer inzicht dan het bivariaat (de relatie tussen twee variabelen) beschrijven van personen met hun kenmerken. De groepen en het aantal groepen zijn vooraf niet bekend. Het belangrijkste streven is om zoveel mogelijk gelijkenis binnen een groep te hebben en zoveel mogelijk verschil tussen de groepen.

Net zoals bij veel andere multivariate analyses draait het ook bij clusteranalyse om de gegeven set kenmerken van objecten. De set van variabelen wordt gebruikt om de verschillen tussen objecten (personen) te beschrijven. Uiteindelijk heeft hiermee de keuze van de kenmerken die worden meegenomen invloed op het uiteindelijke resultaat.

Voor dit onderzoek is er specifiek gekozen voor een ‘two step’ clusteranalyse. Er is voor deze methode gekozen omdat het onderliggend algoritme dat gebruikt wordt in deze procedure een aantal wenselijke eigenschappen heeft dat onderscheidend is ten opzichte van de meeste traditionele clustertechnieken:

- Het kan omgaan met zowel categorische als continue variabelen.
- Het kiest automatisch het optimale aantal clusters door te vergelijken tussen verschillende clusteroplossingen. Wel is het mogelijk een maximaal aantal clusters in te vullen.
- Het kan met grote datafiles omgaan.

Het grote voordeel van de clusteranalyse is dat de methode zich goed leent voor deze exploratieve studie. Er zijn echter ook wat nadelen te benoemen. Het is belangrijk om het vooral te zien als een beschrijvende, a-theoretische analyse voor een specifiek onderzoeksgebied. Op basis van een clusteranalyse is het niet mogelijk om conclusies op te rekken naar een grotere populatie. Omdat er voor Eindhoven echter gebruik gemaakt wordt van integrale data, levert dat geen problemen op.

Verder zijn de variabelen die gebruikt worden in een clusteranalyse erg bepalend voor de uitkomst. Het toevoegen of weghalen van relevante variabelen kan een grote impact hebben op de uitkomsten van de analyse. Daarom is het van groot belang dat de impact van elke keuze goed bekeken wordt. Om die reden is de analyse in dit geval in fasen uitgevoerd, en werden de tussenresultaten steeds kritisch bekeken door de werkgroep.

Opgemerkt dient te dat de methode weliswaar streeft naar zoveel mogelijk gelijkenis binnen groepen, maar dat dit meestal niet voor 100% haalbaar is. Zo kan er in een cluster waarin de gemene deler het 'werknemer zijn' is, toch een student zitten. Dit komt dan doordat de student en de andere personen binnen dit cluster toch heel veel gelijkenissen vertonen op andere variabelen. Mensen zijn immers niet in te delen in 100% homogene groepen.

3. Resultaten

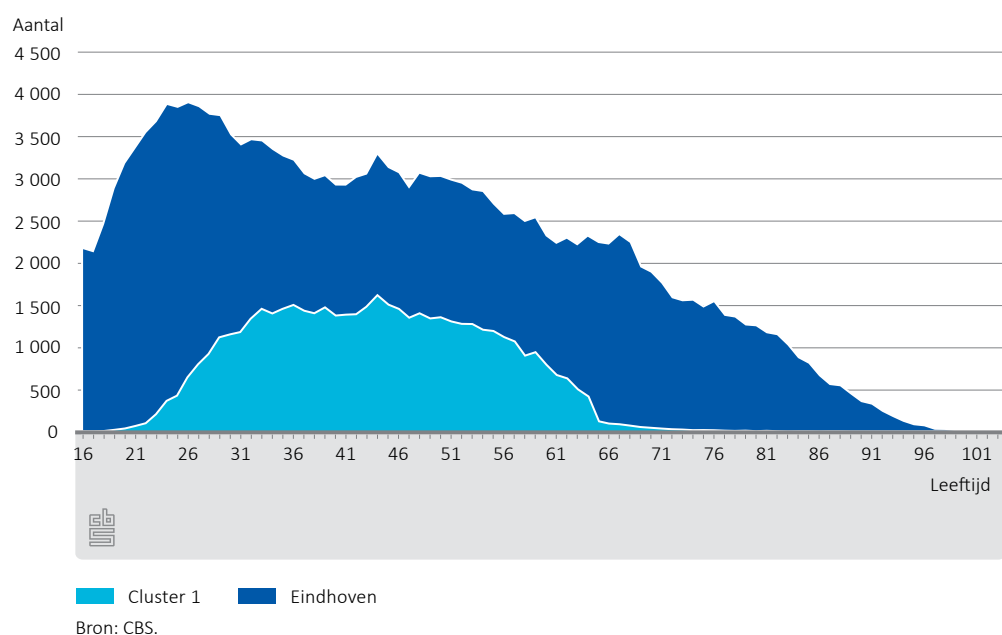
3.1 Cluster 1: 'Werkend, hoog opgeleid en huisbezitter'

Eindhoven is een relatief rijke en hoogopgeleide stad. Dit komt uit cluster 1 naar voren, dat met 26% van de Eindhovenaren van 16 jaar en ouder (bijna 48 000 personen) meteen het grootste cluster is. Binnen dit cluster heeft 34% een HBO-bachelordiploma of hoger, wat procentueel aanzienlijk hoger is dan het aantal hoger opgeleiden in de gehele gemeente Eindhoven. Daarnaast is bijna iedereen in dit cluster in het bezit van een koopwoning.

Demografische kenmerken

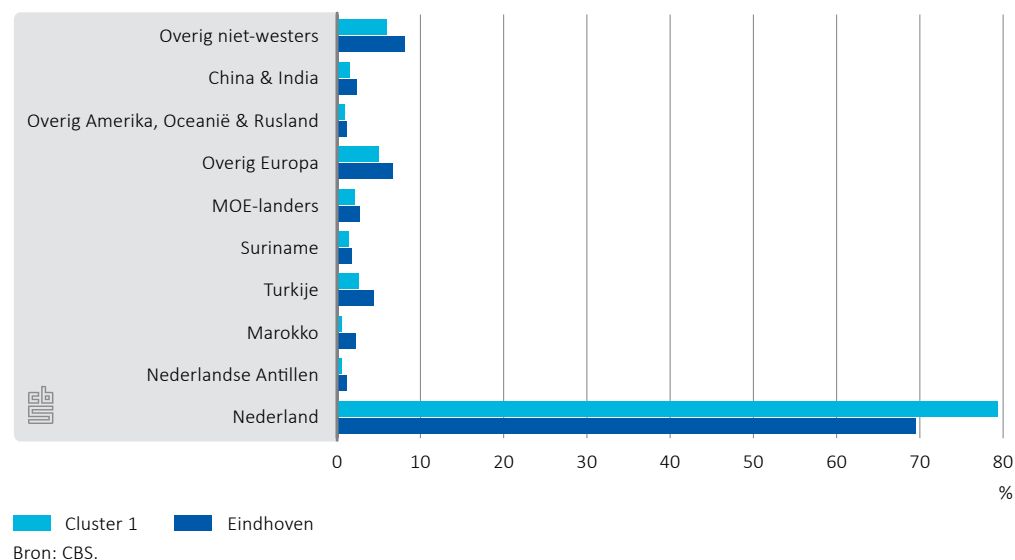
Dit cluster bevat nauwelijks studenten of ouderen, maar vooral mensen in de piek van hun werkzame leven, dus vooral tussen de 30 en 55 jaar en met een gemiddelde leeftijd van 43,7 jaar.

3.1.1 Leeftijdsverdeling (in aantallen) cluster 1 ten opzichte van Eindhoven

Wat geslacht betreft komt het cluster redelijk in de buurt bij de verdeling voor heel Eindhoven, want bijna de helft (46%) is vrouw. Maar wat afkomst betreft bepaald niet: met bijna 80% Nederlandse herkomst, is het één van de drie minst diverse clusters, al zitten hier nog wel relatief veel voormalig Oost-Europeanen (MOE-landers) en overige Europeanen in.

3.1.2 % herkomst in cluster 1 ten opzichte van Eindhoven

Het grootste deel (81%) van de personen binnen dit cluster heeft een partner. In de meeste gevallen is dit een partner uit hetzelfde cluster (74%). Meer dan de helft van de mensen in het cluster heeft één of meerdere kinderen.

3.1.3 Soort huishoudens binnen cluster 1

	%
Huishouden zonder kinderen	46,3
Huishouden met minderjarig(e) kind(eren)	39,4
Huishouden met minder- en meerderjarig(e) kind(eren)	4,2
Huishouden met meerderjarig(e) kinderen	10,1
Totaal	100

Bron: CBS.

Sociaaleconomische status

Binnen het cluster verkrijgt 98% van de personen inkomen uit werk. Het grootste deel is werkzaam als werknemer. Bijna alle werknemers hebben een vast contract (96%).

3.1.4 Sociaaleconomische categorie van personen in cluster 1

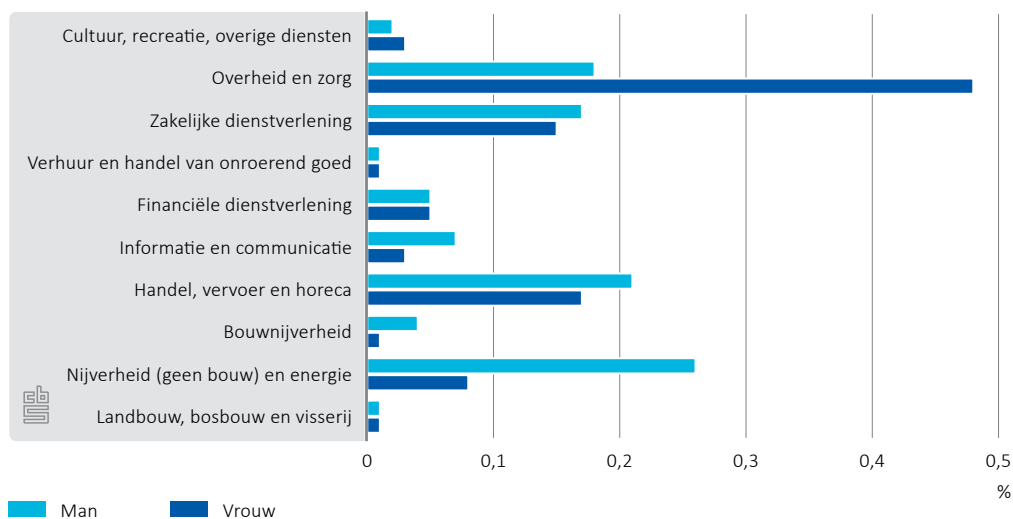
	%
Werknemer	94,3
Directeur-groootaandeelhouder	3,3
Overige zelfstandige	0,1
Meewerkend gezinslid	0
Ontvanger werkloosheidsuitkering	0,4
Ontvanger uitkering sociale voorz.overig	0,1
Ontvanger uitkering ziekte/AO	0,3
Ontvanger pensioenuitkering	1,3
Nog niet schoolg./schol./stud. met ink.	0,2
Totaal	100

Bron: CBS.

Het gemiddelde persoonlijke inkomen van de personen binnen het cluster is € 47 629. Het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen (het besteedbaar huishoudinkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden) ligt op € 32 440.

De grootste groep is werkzaam bij de overheid of in de zorg (32%). Er zijn wel verschillen tussen mannen en vrouwen: waar vrouwen vooral werkzaam zijn in de overheid en de zorgsector, zijn mannen dat vooral in de nijverheid en energie.

3.1.5 Bedrijfstak van de baan naar geslacht in cluster 1

Bron: CBS.

In tabel 3.1.6 is te zien dat de personen in dit cluster relatief hoog opgeleid zijn ten opzichte van Eindhoven.

3.1.6 Opleidingsniveau cluster 1 ten opzichte van Eindhoven

	Cluster	Eindhoven
	%	
Onbekend	37,7	41,9
Basisonderwijs	1,3	5,3
VMBO, HAVO-, VWO-onderbouw, MBO 1	4,8	9,7
HAVO, VWO, MBO	22,1	22,9
HBO-, WO- bachelor	20,6	12,6
HBO-, WO- master, doctor	13,6	7,5

Bron: CBS.

Woonsituatie

Vrijwel alle personen in dit cluster wonen in hun eigen koopwoning. Dat is aanzienlijk hoger dan in Eindhoven als geheel. Wanneer men in een huurwoning woont is dit vrijwel altijd een woning uit de vrije huursector.

3.1.7 Woonsituatie cluster 1

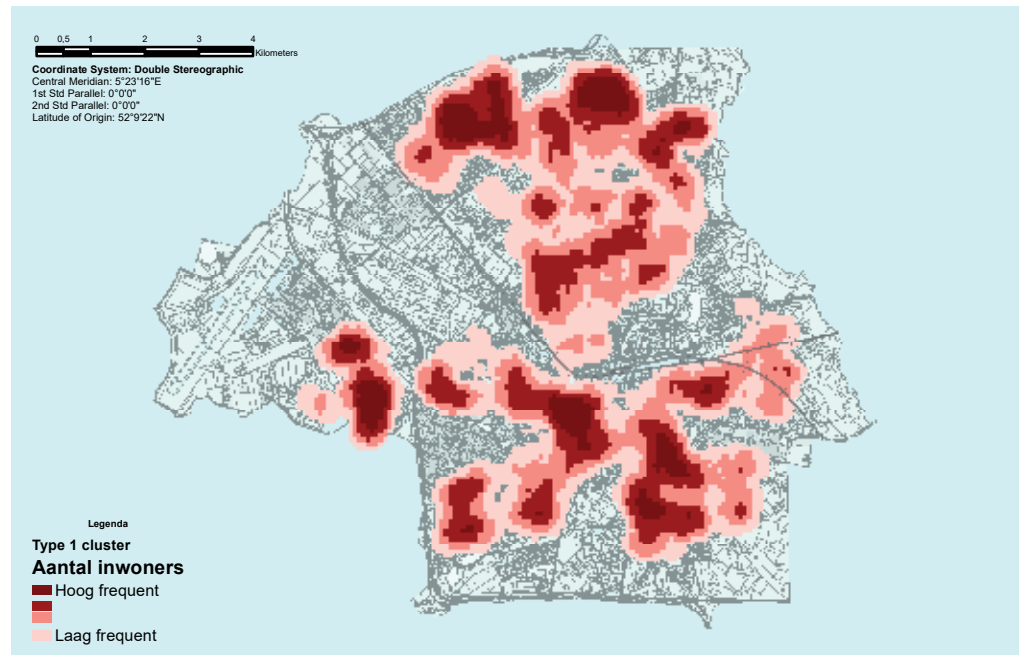
	Cluster	Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	99,6	49,3
Aandeel vrije huursector	0,4	14,9
Aandeel sociale huur	0	34,8
	€	
Gemiddelde WOZ	241 843	242 100
Gemiddelde hypotheek	187 916	161 318
	m²	
Gemiddelde oppervlakte	136,88	118

Bron: CBS.

Ruimtelijk

In de volgende heat-map is te zien waar de personen in cluster 1 wonen.

3.1.8 Verspreiding type 1 cluster, Eindhoven, 2015

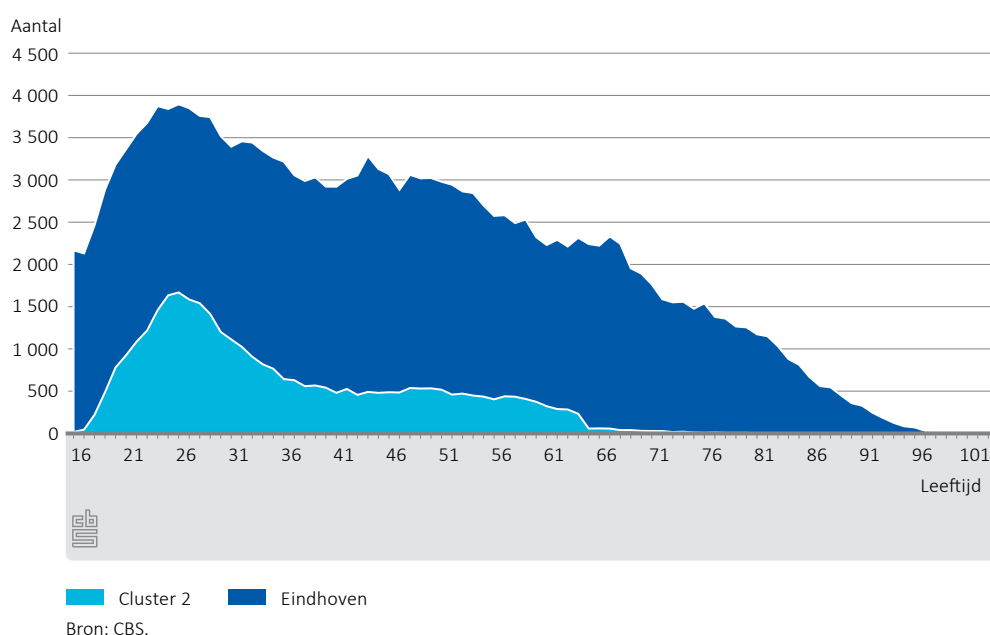
3.2 Cluster 2: 'Werkend, jong en alleenstaand'

Dit cluster is het op één na grootste cluster: 18% (bijna 34 000 personen) van de Eindhovenaren valt hierbinnen. De personen in dit cluster zijn relatief jong, vaak alleenstaand en hebben over het algemeen geen koopwoning.

Demografische kenmerken

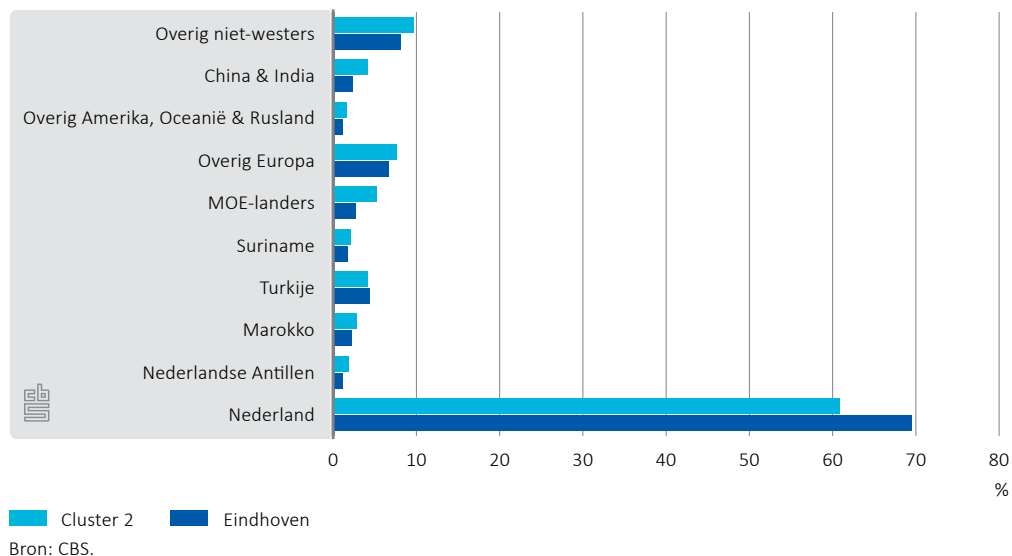
Dit cluster is relatief jong met een gemiddelde leeftijd van 36. De piek ligt tussen de 22 en de 31 jaar, zie ook figuur 3.2.1.

3.2.1 Leeftijdsverdeling (in aantallen) cluster 2 ten opzichte van Eindhoven

Er zitten relatief meer mannen (55%) dan vrouwen (45%) in het cluster. Ruim 60% heeft een Nederlandse herkomst. Ook in dit cluster zitten relatief veel MOE-landers en 'overig Europeanen'. Maar ook het aandeel Indiërs en Chinezen ligt hoger dan in de gehele gemeente Eindhoven.

3.2.2 % herkomst in cluster 2 ten opzichte van Eindhoven

Meer dan de helft van de personen binnen dit cluster is alleenstaand (52%). Iets meer dan 22% heeft één of meerdere kinderen.

3.2.3 Soort huishoudens binnen cluster 2

	%
Huishouden zonder kinderen	77,2
Huishouden met minderjarig(e) kind(eren)	15,5
Huishouden met minder- en meerderjarig(e) kind(eren)	2,2
Huishouden met meerderjarig(e) kinderen	5
Totaal	100

Bron: CBS.

Sociaaleconomische status

Binnen dit cluster heeft 84% van de personen inkomen uit werk. Het grootste gedeelte hiervan is werkzaam als werknemer bij een bedrijf. Het merendeel (86%) van de werknemers is in het bezit van een vast contract. Ruim 13% van de personen binnen dit cluster studeert nog, maar werkt hier wel bij.

3.2.4 Sociaaleconomische categorie van personen in cluster 2

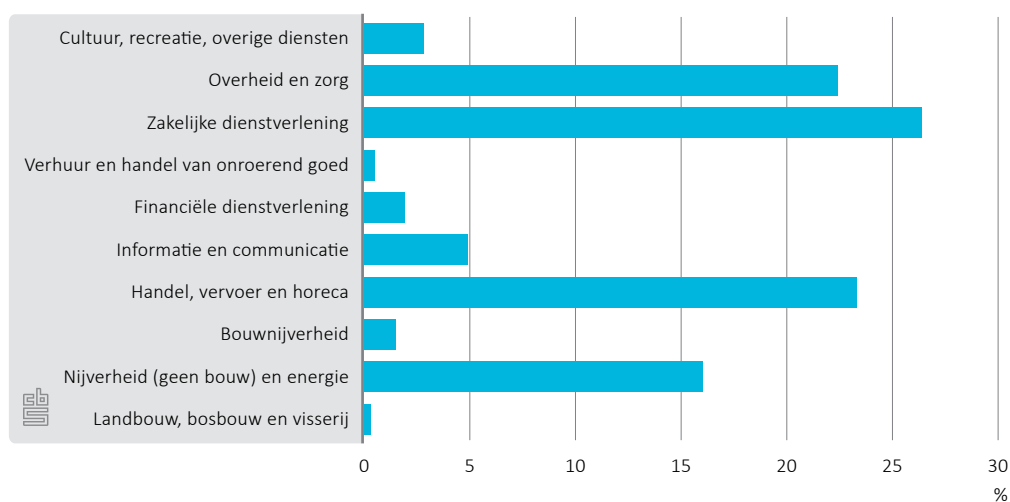
	%
Werknemer	83,5
Directeur-grotoaandeelhouder	0,5
Overige zelfstandige	0,1
Meewerkend gezinslid	0
Ontvanger werkloosheidsuitkering	0,7
Ontvanger uitkering sociale voorz.overig	0,3
Ontvanger uitkering ziekte/AO	0,4
Ontvanger pensioenuitkering	1,3
Nog niet schoolg./schol./stud. met ink.	13,1
Totaal	100

Bron: CBS.

Het gemiddelde persoonlijke inkomen van de personen binnen dit cluster is € 28 707. Het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen ligt op € 21 737.

De personen binnen dit cluster zijn vooral werkzaam in de zakelijke dienstverlening (26%), handel, vervoer en horeca (23%) en de overheid en zorg (22%).

3.2.5 Bedrijfstak van de baan in cluster 2

Bron: CBS.

Ook dit cluster is relatief hoog opgeleid. Meer dan een kwart van de personen binnen dit cluster heeft minimaal een HBO bachelor, voor Eindhoven is dit 20%.

3.2.6 Opleidingsniveau cluster 2 ten opzichte van Eindhoven

	Cluster	Eindhoven
	%	
Onbekend	29,7	41,9
Basisonderwijs	4,2	5,3
VMBO, HAVO-, VWO-onderbouw, MBO 1	8,2	9,7
HAVO, VWO, MBO	30,2	22,9
HBO-, WO- bachelor	16,1	12,6
HBO-, WO- master, doctor	11,5	7,5

Bron: CBS.

Woonsituatie

Slechts 1,5% van de personen in dit cluster heeft een koopwoning. Dat is aanzienlijk lager dan het aandeel koopwoningen in de gemeente. Het grootste deel woont in een sociale huurwoning (58%).

3.2.7 Woonsituatie cluster 2

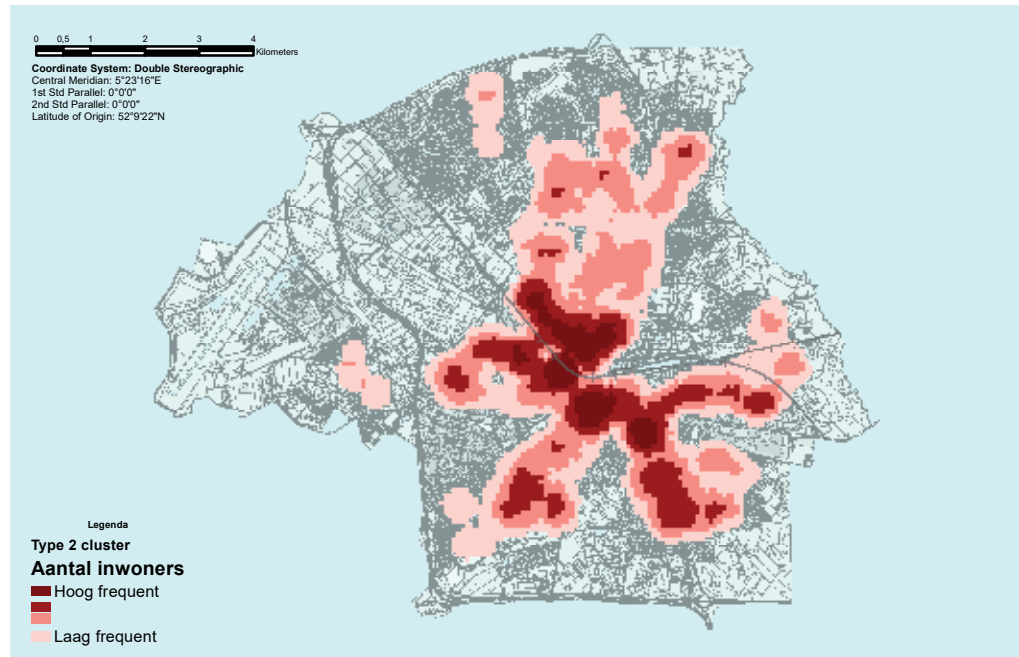
	Cluster	Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	1,5	49,3
Aandeel vrije huursector	39,5	14,9
Aandeel sociale huur	58,1	34,8
	€	
Gemiddelde WOZ	175 308	242 100
	m ²	
Gemiddelde oppervlakte	99,79	118

Bron: CBS.

Ruimtelijk

In onderstaande heat-map is te zien waar de personen in cluster 2 wonen. Opvallend is dat deze personen vooral rond het centrum wonen.

3.2.8 Verspreiding type 2 cluster, Eindhoven, 2015

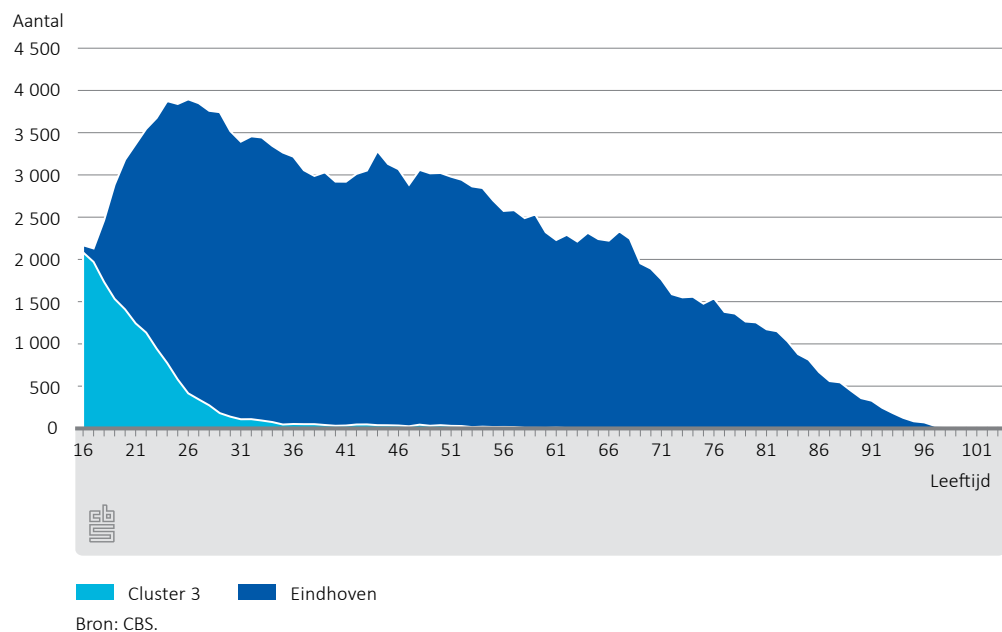
3.3 Cluster 3: 'Jong, studierend en thuiswonend'

Dit cluster is met een gemiddelde leeftijd van bijna 22 jaar het jongste cluster. Dit cluster bestaat voornamelijk uit thuiswonende studenten met af en toe een bijbaan in de handel en horeca. Bijna 16 000 (9%) Eindhovenaren vallen in dit cluster.

Demografische kenmerken

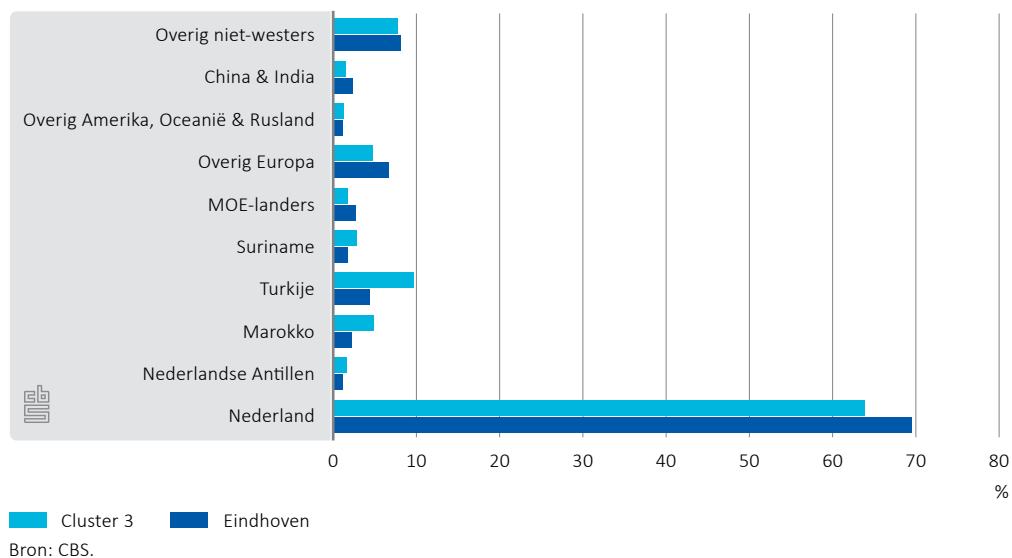
Dit cluster bevat voornamelijk jongeren. De piek ligt rond de 16 jaar en de gemiddelde leeftijd is 21,8 jaar.

3.3.1 Leeftijdsverdeling (in aantallen) cluster 3 ten opzichte van Eindhoven

Meer dan de helft van de Eindhovenaren binnen dit cluster is man (57%). Ten opzichte van Eindhoven zitten er relatief minder mensen met een Nederlandse achtergrond in. Het aantal personen met een Turkse of Marokkaanse herkomst komt in dit cluster echter meer voor dan in heel Eindhoven.

3.3.2 % herkomst in cluster 3 ten opzichte van Eindhoven

De meeste personen in dit cluster zijn kind binnen een huishouden (99%), waarvan het grootste deel meerderjarig is.

3.3.3 Positie in huishouden

	%
Meerderjarig kind	74,1
Minderjarig kind	25,3
Overig	0,5
Totaal	100

Bron: CBS.

Sociaaleconomische status

Binnen dit cluster valt 58% in de categorie 'Nog niet schoolgaand/scholier/student', gezien de leeftijd van de populatie zal het vooral om scholieren en studenten gaan. De meeste studenten (74%) hebben een inkomen.

3.3.4 Sociaaleconomische categorie van personen in cluster 3

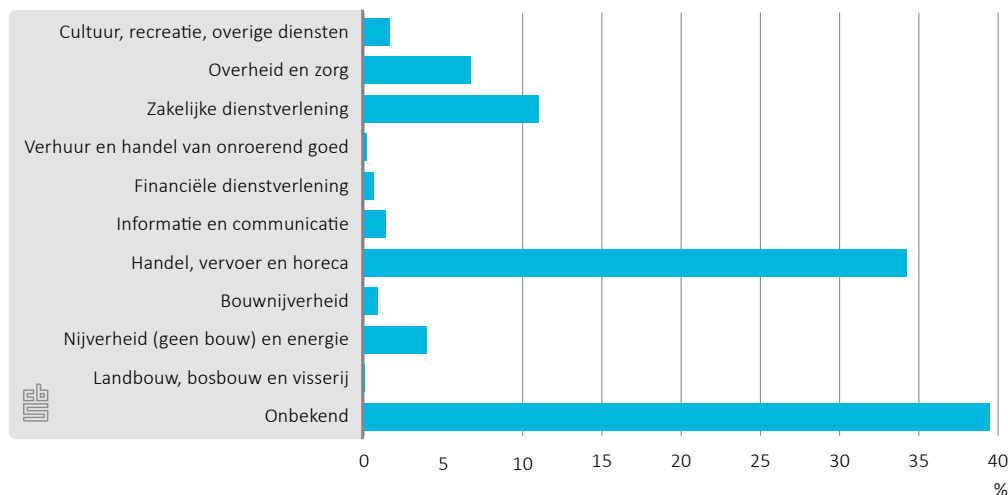
	%
Werknemer	29,5
Directeur-grotoaandeelhouder	0,1
Overige zelfstandige	0,4
Ontvanger werkloosheidsuitkering	1,4
Ontvanger bijstandsuitkering	0,1
Ontvanger uitkering sociale voorz.overig	2,7
Ontvanger uitkering ziekte/AO	0,6
Ontvanger pensioenuitkering	0
Nog niet schoolg./schol./stud. met ink.	42,7
Nog niet schoolg./schol./stud. Geen ink.	15,3
Overig zonder inkomen	7,2
Totaal	100

Bron: CBS.

Het gemiddelde persoonlijke inkomen van de personen binnen dit cluster is € 8 550. Het besteedbaar huishoudinkomen ligt op € 26 740.

Wanneer er gewerkt wordt in cluster 3, is dit vooral in de bedrijfstak 'handel, vervoer en horeca'. In tabel 3.3.6 worden de bedrijfstakken weergegeven. Omdat een groot deel binnen dit cluster niet werkt, is bijna 40% 'onbekend'.

3.3.5 Bedrijfstak van de baan in cluster 3

Bron: CBS.

De meeste personen in dit cluster studeren nog. Dit verklaart waarom (nu nog) slechts 7% hoger opgeleid is, maar er al wel vaak een middelbare school is afgerond.

3.3.6 Opleidingsniveau cluster 3 ten opzichte van Eindhoven

	Cluster	Eindhoven
	%	
Onbekend	3,8	41,9
Basisonderwijs	11,1	5,3
VMBO, HAVO-, VWO-onderbouw, MBO 1	39,6	9,7
HAVO, VWO, MBO	38,4	22,9
HBO-, WO- bachelor	5,5	12,6
HBO-, WO- master, doctor	1,6	7,5

Bron: CBS.

Woonsituatie

59% van de personen in dit cluster woont in een gekochte woning (bij hun ouders). Wanneer er gehuurd wordt, is dat in de meeste gevallen een sociale huurwoning.

3.3.7 Woonsituatie cluster 3

	Cluster	Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	59	49,3
Aandeel vrije huursector	4,4	14,9
Aandeel sociale huur	36,5	34,8
	€	
Gemiddelde WOZ	236 729	242 100
Gemiddelde hypotheek	175 237	161 318
	m ²	
Gemiddelde oppervlakte	140,9	118

Bron: CBS.

Ruimtelijk

In onderstaande heat-map is te zien waar de personen in cluster 3 wonen.

3.3.8 Verspreiding type 3 cluster, Eindhoven, 2015

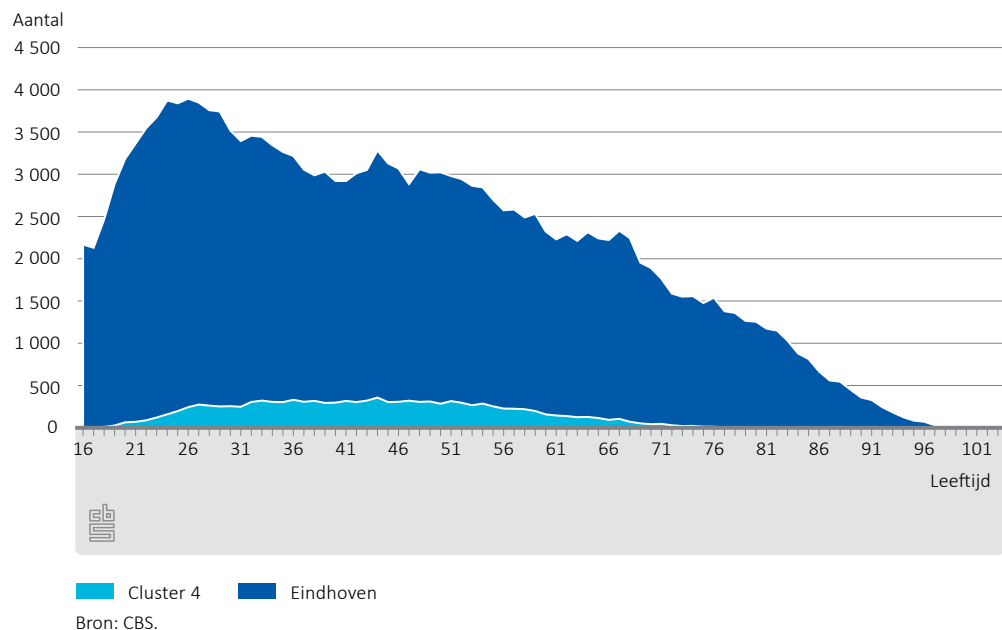
3.4 Cluster 4: 'Zelfstandigen'

Dit cluster is het op één na kleinste cluster met bijna 12 000 (6%) Eindhovenaren. Opvallend aan dit cluster is het aantal mensen dat voor zichzelf werkt; iets meer dan 75%. In dit cluster zijn de mensen relatief hoog opgeleid: 29% heeft een HBO diploma of hoger, wat aanzienlijk hoger is dan het aandeel hoger opgeleiden in de gehele stad. In dit cluster komen relatief weinig vrouwen voor, namelijk 37%.

Demografische kenmerken

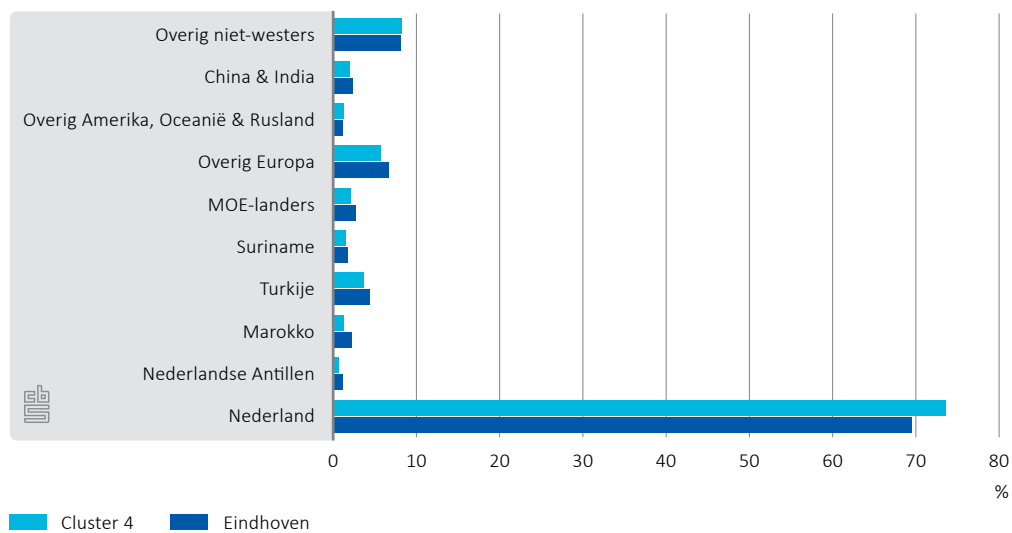
In dit cluster is de gemiddelde leeftijd 43,6. Er is geen duidelijke piek in de leeftijdsverdeling.

3.4.1 Leeftijdsverdeling (in aantallen) cluster 4 ten opzichte van Eindhoven

Er komen dus relatief weinig vrouwen voor in dit cluster. Ook wat betreft herkomst is er minder diversiteit dan in heel Eindhoven, bijna 80% van de personen heeft een Nederlandse herkomst.

3.4.2 % herkomst in cluster 4 ten opzichte van Eindhoven

Het grootste deel (69%) van de personen binnen dit cluster heeft een partner. Als men een partner heeft is dit vaak een partner uit cluster 1 (38%) of uit het eigen cluster (30%). Iets minder dan de helft van de personen binnen dit cluster heeft één of meerdere kinderen.

3.4.3 Soort huishoudens binnen cluster 4

	%
Huishouden zonder kinderen	51,7
Huishouden met minderjarig(e) kind(eren)	31,7
Huishouden met minder- en meerderjarig(e) kind(eren)	4,5
Huishouden met meerderjarig(e) kinderen	12,1
Totaal	100

Bron: CBS.

Sociaaleconomische status

Opvallend aan dit cluster is dat het grootste deel voor zichzelf werkt, namelijk 76%. Ruim 13% van de personen is werknemer binnen een bedrijf, waarvan slechts 18% een vast contract heeft.

3.4.4 Sociaaleconomische categorie van personen in cluster 4

	%
Werknemer	13,1
Directeur-groootaandeelhouder	0,9
Overige zelfstandige	74,8
Ontvanger werkloosheidsuitkering	0,5
Ontvanger bijstandsuitkering	2
Ontvanger uitkering sociale voorz. overig	0
Ontvanger uitkering ziekte/AO	1,3
Ontvanger pensioenuitkering	1,1
Nog niet schoolg./schol./stud. met ink.	4,3
Overig zonder inkomen	2,1
Totaal	100

Bron: CBS.

Het gemiddelde persoonlijke inkomen van de personen binnen dit cluster is € 34 004. Het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen bedraagt € 27 745.

Van een groot gedeelte in dit cluster is niet bekend in welke bedrijfstak men werkzaam is; voor slechts 21% van de personen is dit bekend. Deze personen zijn vooral werkzaam in de volgende bedrijfstakken:

- Overheid en zorg
- Zakelijke dienstverlening
- Handel en Horeca

Ook is dit cluster relatief hoog opgeleid. 29% van de personen binnen dit cluster heeft minimaal een HBO bachelor, voor de gemeente is dit 20%.

3.4.5 Opleidingsniveau cluster 4 ten opzichte van Eindhoven

	Cluster	Eindhoven
	%	
Onbekend	39,0	41,9
Basisonderwijs	2,6	5,3
VMBO, HAVO-, VWO-onderbouw, MBO 1	5,5	9,7
HAVO, VWO, MBO	23,5	22,9
HBO-, WO- bachelor	18,3	12,6
HBO-, WO- master, doctor	11,1	7,5

Bron: CBS.

Woonsituatie

67% van de personen in dit cluster woont in zijn of haar eigen koopwoning. In 22% van de gevallen woont men in een sociale huurwoning.

3.4.6 Woonsituatie cluster 4

	Cluster	Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	66,5	49,3
Aandeel vrije huursector	11,3	14,9
Aandeel sociale huur	22,0	34,8
	€	
Gemiddelde WOZ	245 044	242 100
Gemiddelde hypotheek	144 739	161 318
	m²	
Gemiddelde oppervlakte	139,34	118,00

Bron: CBS.

Ruimtelijk

In onderstaande heat-map is te zien waar de personen in cluster 4 wonen. Ook de personen in dit cluster wonen voornamelijk in en rondom het centrum.

3.4.7 Verspreiding type 4 cluster, Eindhoven, 2015

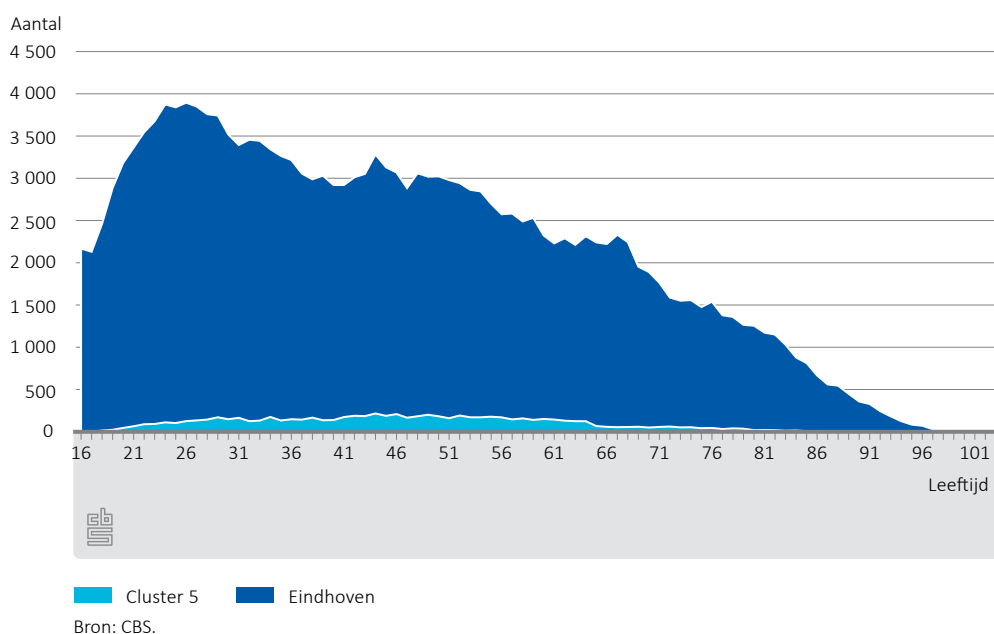
3.5 Cluster 5: 'Uitkering, huurwoning en alleenstaand'

Cluster 5 is, met iets meer dan 7 500 Eindhovenaren (4%), het kleinste cluster. Binnen dit cluster is slechts 4% werkzaam en meer dan 80% ontvangt een bijstandsuitkering. Wat verder opvalt is dat bijna 95% in een huurwoning woont. Minder dan 5% van de personen in dit cluster is hoog opgeleid en er komen relatief veel alleenstaanden voor.

Demografische kenmerken

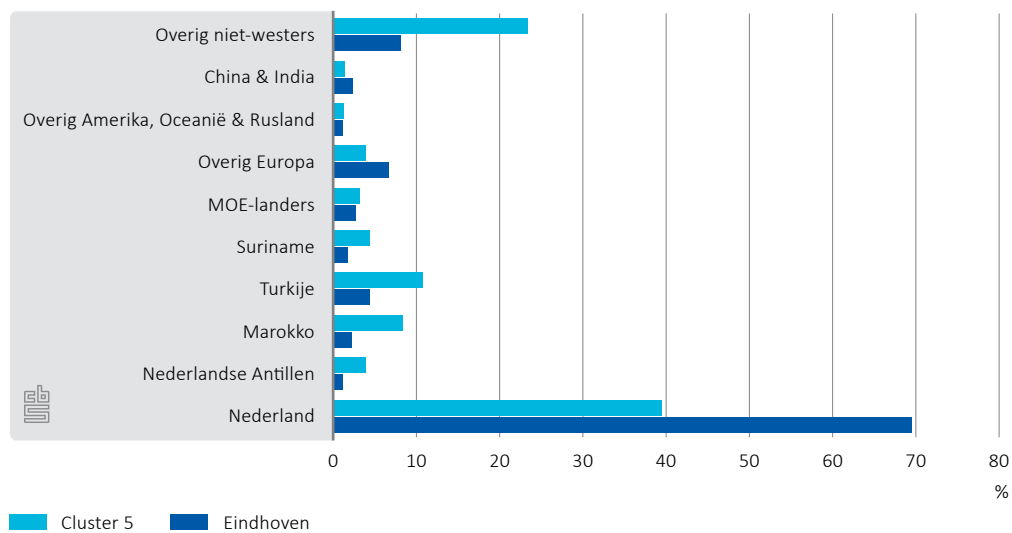
De gemiddelde leeftijd in dit cluster is 46,8. Figuur 3.5.1 laat zien dat er in de leeftijdsverdeling geen sprake is van een duidelijke piek.

3.5.1 Leeftijdsverdeling (in aantallen) cluster 5 ten opzichte van Eindhoven

In dit cluster zitten relatief veel vrouwen, 56%. Er zitten aanzienlijk minder mensen met een Nederlandse herkomst in dit cluster. Het grootste verschil ten opzichte van de gemeente Eindhoven als geheel is dat er aanzienlijk meer mensen in dit cluster zitten met een 'overig niet-Westerse' herkomst.

3.5.2 % herkomst in cluster 5 ten opzichte van Eindhoven

Het grootste deel (69%) van de personen binnen dit cluster is alleenstaand. Iets meer dan 60% van de Eindhovenaren binnen dit cluster heeft een kind.

3.5.3 Soort huishoudens binnen cluster 5

	%
Huishouden zonder kinderen	60,4
Huishouden met minderjarig(e) kind(eren)	23,2
Huishouden met minder- en meerderjarig(e) kind(eren)	5,5
Huishouden met meerderjarig(e) kinderen	10,9
Totaal	100,0

Bron: CBS.

Sociaaleconomische status

Opvallend aan dit cluster is dat 81% van de personen een bijstandsuitkering ontvangt. Vier procent verkrijgt zijn/haar inkomen uit werk, als werknemer of zelfstandige.

3.5.4 Sociaaleconomische categorie van personen in cluster 5

	%
Werknemer	3,9
Directeur-groootaandeelhouder	0,0
Overige zelfstandige	0,1
Ontvanger werkloosheidsuitkering	0,7
Ontvanger bijstandsuitkering	81,4
Ontvanger uitkering sociale voorz. overig	1,0
Ontvanger uitkering ziekte/AO	1,9
Ontvanger pensioenuitkering	10,8
Nog niet schoolg./schol./stud. met ink.	0,2
Totaal	100,0

Bron: CBS.

Het gemiddelde persoonlijke inkomen van de personen binnen dit cluster is € 13 367. Het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen ligt op € 12 800.

De personen binnen dit cluster zijn relatief laag opgeleid: 25% heeft basisonderwijs als zijn/haar hoogst genoten opleiding.

3.5.5 Opleidingsniveau cluster 5 ten opzichte van Eindhoven

	Cluster	Eindhoven
	%	%
Onbekend	32,9	41,9
Basisonderwijs	25,3	5,3
VMBO, HAVO-, VWO-onderbouw, MBO 1	18,3	9,7
HAVO, VWO, MBO	18,6	22,9
HBO-, WO- bachelor	3,4	12,6
HBO-, WO- master, doctor	1,4	7,5

Bron: CBS.

Woonsituatie

Binnen dit cluster woont 86% in een sociale huurwoning.

3.5.6 Woonsituatie cluster 5

	Cluster	Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	3,7	49,3
Aandeel vrije huursector	8,8	14,9
Aandeel sociale huur	86,1	34,8
	€	
Gemiddelde WOZ	183 493	242 100
	m²	
Gemiddelde oppervlakte	99,92	118,00

Bron: CBS.

Ruimtelijk

In onderstaande heat-map is te zien waar de personen in cluster 5 wonen.

3.5.7 Verspreiding type 5 cluster, Eindhoven, 2015

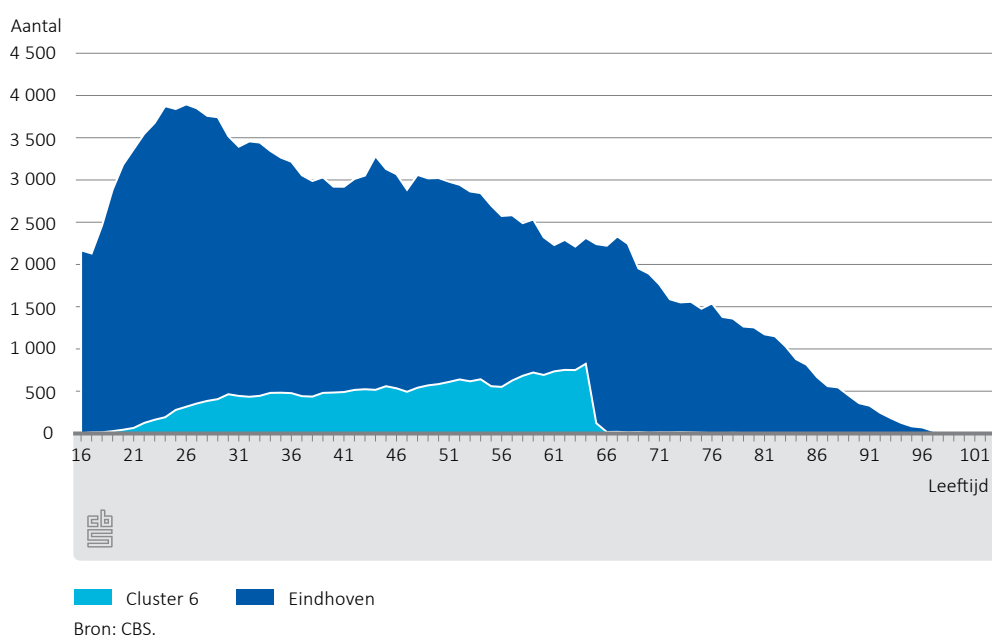
3.6 Cluster 6: 'Afhankelijk van partner/uitkering'

Cluster 6 bestaat uit bijna 22 500 (12%) Eindhovenaren. Kenmerkend voor dit cluster is het hoge aantal mensen dat geen inkomen verkrijgt uit werk (93%), deze personen zijn waarschijnlijk afhankelijk van een partner met een inkomen. Het grootste gedeelte ontvangt een uitkering (voornamelijk een arbeidsongeschiktheids- of werkloosheidsuitkering). Dit cluster kent het hoogste aandeel vrouwen van alle clusters (64%).

Demografische kenmerken

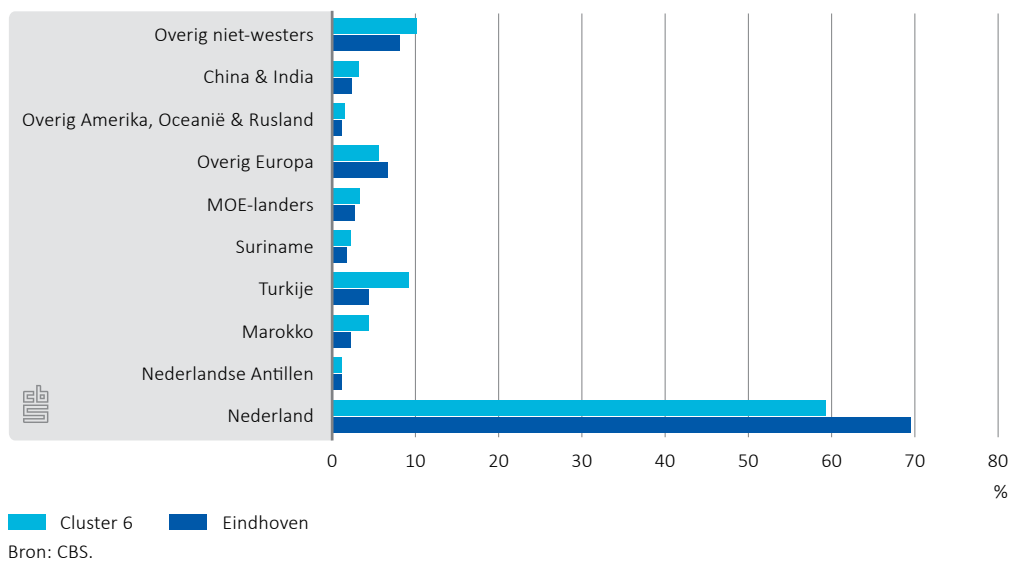
De gemiddelde leeftijd in dit cluster is 46,6. Omdat het hier voornamelijk gaat om mensen met een uitkering, anders dan bijstand of pensioen, kent deze populatie bijna geen mensen ouder dan 65 jaar.

3.6.1 Leeftijdsverdeling (in aantallen) cluster 6 ten opzichte van Eindhoven

Opvallend aan dit cluster is het hoogste aandeel vrouwen van alle clusters, namelijk 64%. Ook in dit cluster komen relatief minder mensen met een Nederlandse herkomst voor (59%). Wel is er een relatief hoog aandeel mensen met een Turkse migratieachtergrond.

3.6.2 % herkomst in cluster 6 ten opzichte van Eindhoven

Het grootste deel (71%) van de personen binnen dit cluster heeft een partner. Vaak is dit een partner uit het eerste cluster (35%) of uit het eigen cluster (22%). Minder dan de helft heeft een kind.

3.6.3 Soort huishoudens binnen cluster 6

	%
Huishouden zonder kinderen	54,4
Huishouden met minderjarig(e) kind(eren)	29,0
Huishouden met minder- en meerderjarig(e) kind(eren)	4,7
Huishouden met meerderjarig(e) kinderen	11,9
Totaal	100,0

Bron: CBS.

Sociaaleconomische status

Opvallend is dat meer dan de helft van de personen in dit cluster een uitkering (voornamelijk een arbeidsongeschiktheids- of werkloosheidsuitkering) ontvangt. Ruim 38% heeft geen inkomen.

3.6.4 Sociaaleconomische categorie van personen in cluster 6

	%
Werknemer	2,4
Overige zelfstandige	3,8
Meewerkend gezinslid	0,6
Ontvanger werkloosheidsuitkering	16,1
Ontvanger bijstandsuitkering	0,1
Ontvanger uitkering sociale voorz. overig	7,7
Ontvanger uitkering ziekte/AO	29,6
Ontvanger pensioenuitkering	0,7
Nog niet schoolg./schol./stud. met ink.	0,3
Nog niet schoolg./schol./stud. geen ink.	0,3
Overig zonder inkomen	38,4
Totaal	100,0

Bron: CBS.

Het gemiddelde persoonlijke inkomen van de personen binnen dit cluster is € 16 401. Het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen ligt op € 21 954.

Dit impliceert dat personen in dit cluster vaak samen zijn met een partner die het hoofdkomen verzorgt.

De personen binnen dit cluster zijn relatief laag opgeleid; 13% heeft minimaal een HBO bachelor, voor de gemeente is dit 20%.

3.6.5 Opleidingsniveau cluster 6 ten opzichte van Eindhoven

	Cluster	Eindhoven
	%	
Onbekend	45,1	41,9
Basisonderwijs	9,2	5,3
VMBO, HAVO-, VWO-onderbouw, MBO 1	11,5	9,7
HAVO, VWO, MBO	21,3	22,9
HBO-, WO- bachelor	7,9	12,6
HBO-, WO- master, doctor	5,0	7,5

Bron: CBS.

Woonsituatie

Mensen wonen voornamelijk in een sociale huurwoning (46%) of in een koopwoning (45%).

3.6.6 Woonsituatie Cluster 6

	Cluster	Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	44,9	49,3
Aandeel vrije huursector	9,1	14,9
Aandeel sociale huur	46,0	34,8
	€	
Gemiddelde WOZ	202 918	242 100
	m ²	
Gemiddelde oppervlakte	121,94	118,00

Bron: CBS.

Ruimtelijk

In onderstaande heat-map is te zien waar de personen in cluster 6 wonen.

3.6.7 Verspreiding type 6 cluster, Eindhoven, 2015

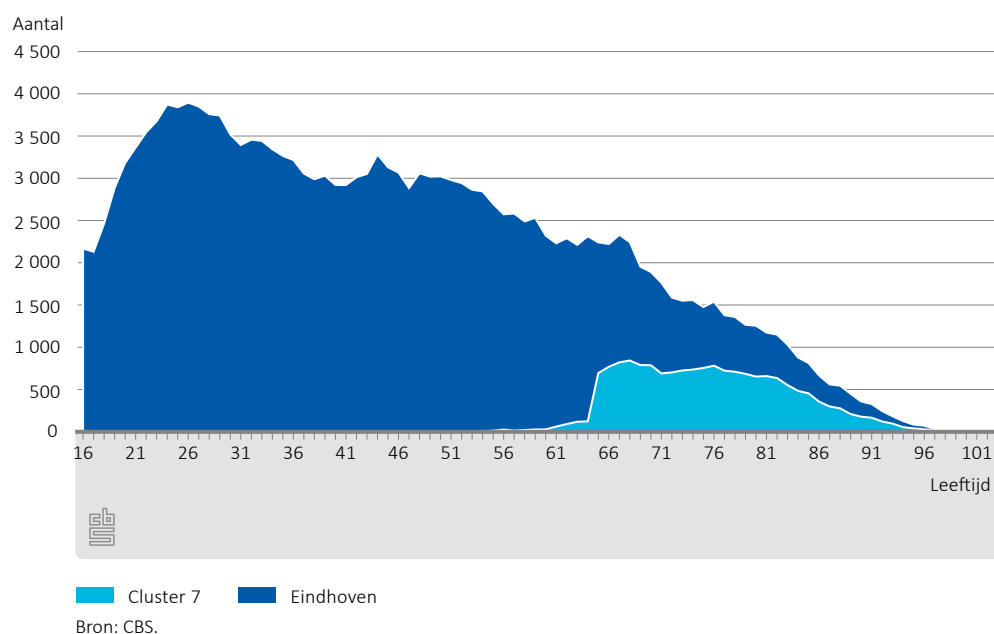
3.7 Cluster 7: 'Gepensioneerd, sociale huurwoning'

Ruim 9% van de Eindhovenaren (iets meer dan 17 000 personen) behoort tot dit cluster. Het kenmerkt zich door de hoge gemiddelde leeftijd van 75,5. Niemand in dit cluster is nog werkzaam en de meesten ontvangen een pensioenuitkering. Ook opvallend is dat iedereen in dit cluster in een huurhuis woont, waarvan bijna iedereen in een sociale huurwoning.

Demografische kenmerken

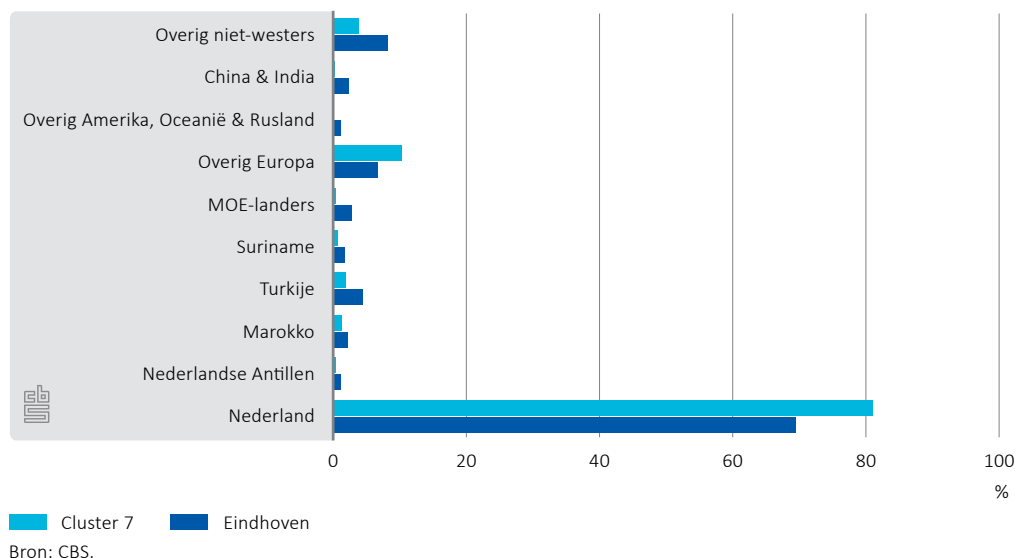
Dit cluster bevat voornamelijk ouderen vanaf 65 jaar. De gemiddelde leeftijd is 75,5 en is daarmee het oudste cluster.

3.7.1 Leeftijdsverdeling (in aantallen) cluster 7 ten opzichte van Eindhoven

Ook in dit cluster zijn de vrouwen met bijna 60% wat oververtegenwoordigd. 81% van de personen in dit cluster heeft een Nederlandse herkomst. Opvallend is wel het hogere aantal personen met een 'overig Europese' herkomst.

3.7.2 % herkomst in cluster 7 ten opzichte van Eindhoven

Iets meer dan de helft (52%) van de Eindhovenaren in dit cluster heeft een partner. Bijna altijd is dat een partner uit het eigen cluster (85%). In bijna 95% van de huishoudens woont geen kind, wat logisch is gezien de hoge gemiddelde leeftijd.

Tabel 3.7.3 Soort huishoudens binnen cluster 7

	%
Huishouden zonder kinderen	95,0
Huishouden met minderjarig(e) kind(eren)	0,1
Huishouden met minder- en meerderjarig(e) kind(eren)	0,0
Huishouden met meerderjarig(e) kinderen	4,9
Totaal	100,0

Bron: CBS.

Sociaaleconomische status

Tabel 3.7.4 laat zien dat binnen dit cluster niemand meer werkt en bijna iedereen (96%) een pensioenuitkering ontvangt. Van het grootste aandeel personen is het opleidingsniveau onbekend (83%), dit omdat gegevens over het opleidingsniveau integraal beschikbaar zijn vanaf 1990 (zie uitleg over het opleidingsniveaubestand in de 'bronnen' paragraaf). Gezien de hoge gemiddelde leeftijd van de personen in dit cluster, is het aannemelijk dat de meesten van hen afgestudeerd zijn vóór 1990.

Tabel 3.7.4 Sociaaleconomische categorie van personen in cluster 7

	%
Werknemer	0,0
Directeur-grootaandeelhouder	0,0
Overige zelfstandige	0,0
Meewerkend gezinslid	0,0
Ontvanger werkloosheidsuitkering	0,1
Ontvanger bijstandsuitkering	2,9
Ontvanger uitkering sociale voorz.overig	1,3
Ontvanger uitkering ziekte/AO	95,6
Ontvanger pensioenuitkering	0,0
Nog niet schoolg./schol./stud. met ink.	0,0
Nog niet schoolg./schol./stud. geen ink.	0,1
Overig zonder inkomen	0,0
Totaal	100,0

Bron: CBS.

Het gemiddelde persoonlijke inkomen van de personen binnen dit cluster is € 18 580. Het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen ligt op € 19 446.

Woonsituatie

Alle personen in dit cluster wonen in een huurwoning, waarvan bijna iedereen in een sociale huurwoning. Zie tabel 3.7.5.

3.7.5 Woonsituatie cluster 7

	Cluster	Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	0,0	49,3
Aandeel vrije huursector	2,9	14,9
Aandeel sociale huur	97,1	34,8
	€	
Gemiddelde WOZ	163 726	242 100
	m²	
Gemiddelde oppervlakte	97,88	118,00

Bron: CBS.

Ruimtelijk

In onderstaande heat-map is te zien waar de personen in cluster 7 wonen.

3.7.6 Verspreiding type 7 cluster, Eindhoven, 2015

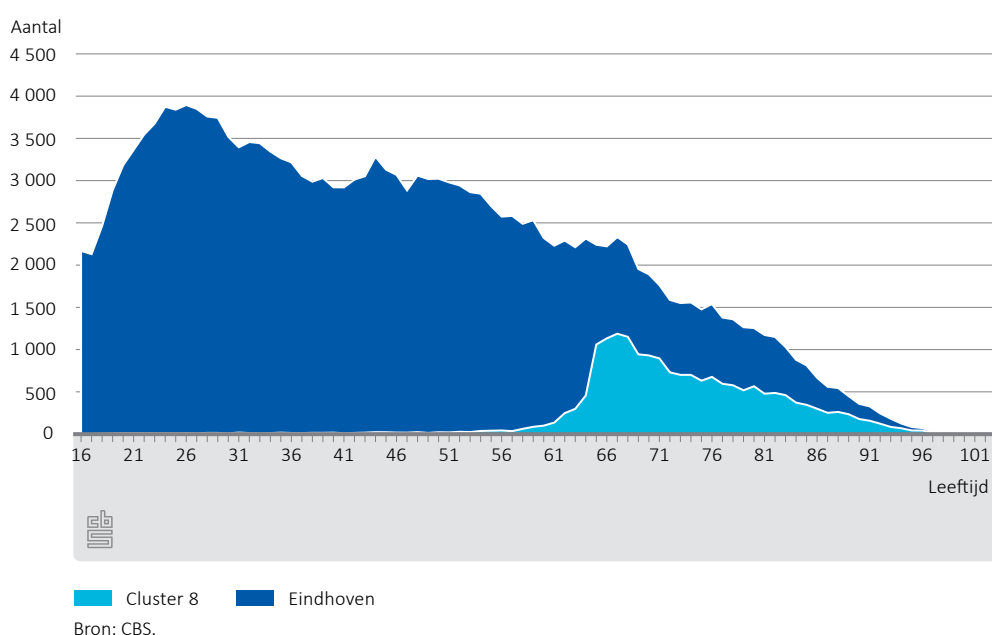
3.8 Cluster 8: 'Gepensioneerd, huisbezitter'

Ook dit cluster bestaat voornamelijk uit gepensioneerden. De gemiddelde leeftijd is hier wat hoger; 72,6 jaar. Opvallend binnen dit cluster is dat ze de grootste huizen hebben met de hoogste WOZ-waarde. Iets meer dan 19 000 Eindhovenaren vallen binnen dit cluster, ruim 10% van het totaal.

Demografische kenmerken

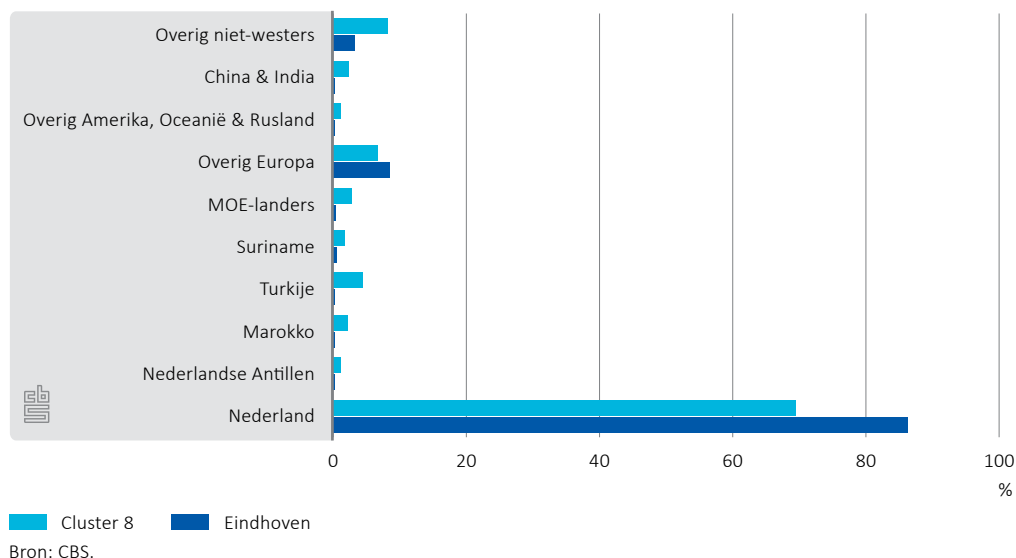
Dit cluster is het op één na oudste cluster met een gemiddelde leeftijd van 72,6. Zie ook figuur 24 voor de leeftijdsverdeling. Hier is een duidelijke piek te zien in de leeftijden tussen de 65 en 70 jaar, de babyboomgeneratie.

3.8.1 Leeftijdsverdeling (in aantallen) cluster 8 ten opzichte van Eindhoven

Wat geslacht betreft komt het cluster redelijk in de buurt bij de verdeling van Eindhoven, iets meer dan de helft van de personen is vrouw (53%). Qua herkomst is dit het minst diverse cluster, ruim 86% van de personen heeft een Nederlandse herkomst. Grafiek 3.8.2 laat ook zien dat de groep met een herkomst uit overig Europa relatief groot is.

3.8.2 % herkomst in cluster 8 ten opzichte van Eindhoven

Het grootste deel (63%) van de personen binnen dit cluster heeft een partner, voor 80% is dat een partner uit het eigen cluster. In de meeste huishoudens is geen kind aanwezig.

3.8.3 Soort huishoudens binnen cluster 8

	%
Huishouden zonder kinderen	94,0
Huishouden met minderjarig(e) kind(eren)	0,8
Huishouden met minder- en meerderjarig(e) kind(eren)	0,2
Huishouden met meerderjarig(e) kinderen	5,0
Totaal	100,0

Bron: CBS.

Sociaaleconomische status

Bijna 96% van de personen binnen dit cluster ontvangt een pensioenuitkering. Niemand is nog werkzaam. Ook in dit cluster is van het grootste aandeel personen het opleidingsniveau onbekend (81%), omdat gegevens over het opleidingsniveau pas integraal beschikbaar zijn vanaf 1990 (zie uitleg over het opleidingsniveaubestand in de 'bronnen' paragraaf). Gezien de hoge gemiddelde leeftijd van de personen in dit cluster, is het aannemelijk dat de meesten van hen afgestudeerd zijn vóór 1990.

3.8.4 Sociaaleconomische categorie van personen in cluster 8

	%
Werknemer	0,0
Directeur-grootaandeelhouder	0,0
Overige zelfstandige	0,0
Meewerkend gezinslid	0,0
Ontvanger werkloosheidsuitkering	0,1
Ontvanger uitkering sociale voorz.overig	2,9
Ontvanger uitkering ziekte/AO	1,3
Ontvanger pensioenuitkering	95,6
Nog niet schoolg./schol./stud. met ink.	0,0
Nog niet schoolg./schol./stud. geen ink.	0,0
Overig zonder inkomen	0,1
Totaal	100,0

Bron: CBS.

Het gemiddelde persoonlijke inkomen van de personen binnen dit cluster is € 26 821. Het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen ligt wat hoger, namelijk op € 26 981.

Woonsituatie

Tabel 3.8.5 laat zien dat ruim driekwart van de personen in dit cluster in zijn of haar eigen koopwoning woont. Van 7% van de personen binnen dit cluster is de woonsituatie onbekend. In dit cluster wonen de mensen in de grootste huizen; veel oppervlakte en een WOZ-waarde die twee maal zo hoog is als gemiddeld in Eindhoven.

3.8.5 Woonsituatie cluster 8

	Cluster	Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	75,3	49,3
Aandeel vrije huursector	16,9	14,9
Aandeel sociale huur	1,4	34,8
Woonsituatie onbekend	6,5	1,1
	€	
Gemiddelde WOZ	487 954	242 100
Gemiddelde hypotheek	84 778	161 318
	m²	
Gemiddelde oppervlakte	148,44	118,00

Bron: CBS.

Ruimtelijk

In onderstaande heat-map is te zien waar de personen in cluster 8 wonen.

3.8.6 Verspreiding type 8 cluster, Eindhoven, 2015

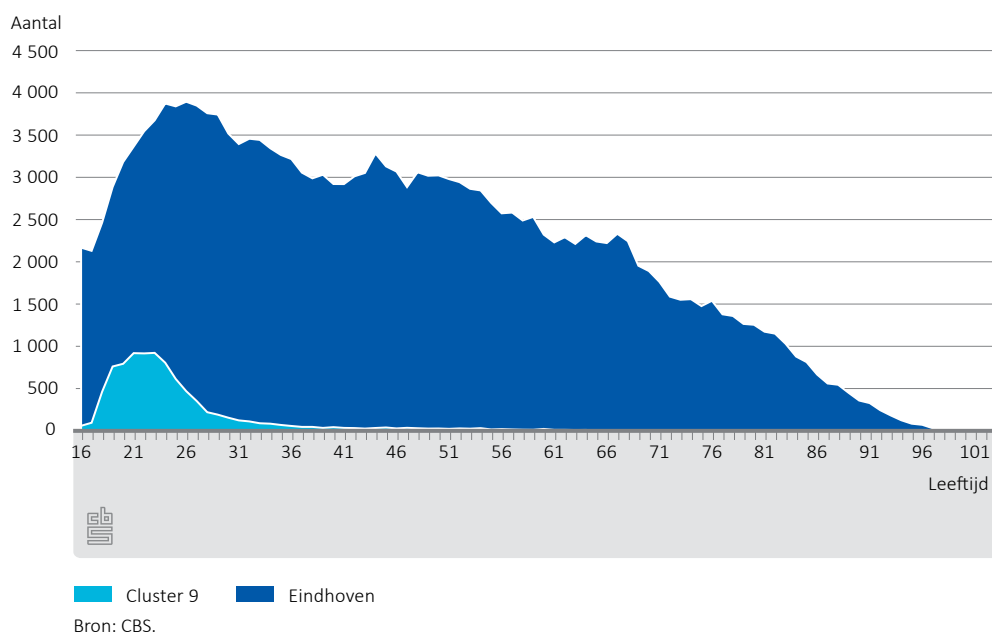
3.9 Cluster 9: 'Jong, studierend en uitwonend'

Iets meer dan 9 000 (5%) Eindhovenaren vallen in dit cluster. Dit cluster is relatief jong met een gemiddelde leeftijd van 25,4. De meeste personen in dit cluster werken niet. Het gemiddelde inkomen ligt een stuk lager dan in de andere clusters. Wel woont bijna iedereen in dit cluster op zichzelf of samen met een partner of huisgenoten. Woningen worden vooral gehuurd, en dan voornamelijk in de vrije huursector. Het opleidingsniveau is redelijk hoog, al hebben er relatief minder mensen een masterdiploma of doctoraal. Dat laatste wijst erop dat de meesten nog studeren.

Demografische kenmerken

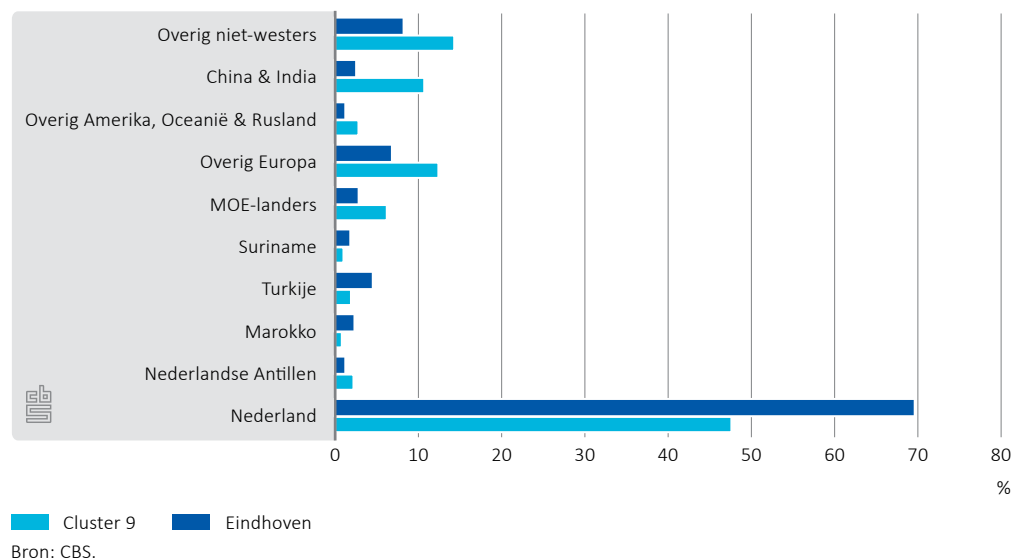
Dit cluster bevat voornamelijk jongeren, de piek ligt net boven de 20 en de gemiddelde leeftijd is 25,4.

3.9.1 Leeftijdsverdeling (in aantallen) cluster 9 ten opzichte van Eindhoven

Mannen zijn in dit cluster oververtegenwoordigd met een aandeel van 62%. Wat herkomst betreft is het een vrij divers cluster, met maar 48% personen met een Nederlandse herkomst. Naast Nederlanders komen er vooral veel personen voor met een 'overig niet-westerse', Chinese en Indiase en 'overig Europeanese' herkomst.

3.9.2 % herkomst in cluster 9 ten opzichte van Eindhoven

Het grootste deel (78%) van de personen binnen dit cluster heeft geen partner. De meesten wonen in een eenpersoonshuishouden. Bijna een kwart woont samen of in een meerpersoonshuishouden. Minder dan 3% van de personen heeft één of meerdere kinderen.

Sociaaleconomische status

In tabel 3.9.3 is te zien dat mensen in dit cluster voornamelijk in de volgende categorieën vallen: 'Nog niet schoolgaand/scholier/student met inkomen', 'Nog niet schoolgaand/scholier/student geen inkomen' en 'overig zonder inkomen'. Gezien de leeftijdsafbakening zal het in de eerste twee categorieën vooral om studenten gaan.

3.9.3 Sociaaleconomische categorie van personen in cluster 9

	%
Werknemer	1,6
Zelfstandig ondernemer	0,0
Directeur-grotoaandeelhouder	0,0
Overige zelfstandige	0,5
Meewerkend gezinslid	0,0
Ontvanger werkloosheidsuitkering	0,2
Ontvanger uitkering sociale voorz. overig	0,1
Ontvanger uitkering ziekte/AO	0,1
Ontvanger pensioenuitkering	0,1
Nog niet schoolg./schol./stud. met ink.	39,7
Nog niet schoolg./schol./stud. geen ink.	25,9
Overig zonder inkomen	31,4
Totaal	100,0

Bron: CBS.

Het gemiddelde persoonlijke inkomen van de personen binnen dit cluster is € 3 557. Het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen ligt op € 4 118.

Dit cluster is redelijk hoog opgeleid: 24% heeft een HBO bachelor of hoger. De oververtegenwoordiging in de categorieën HAVO/VWO/MBO en de bachelor in combinatie met hun leeftijd, kan erop duiden dat mensen in dit cluster nog bezig zijn met hun bachelor- of masterstudie.

3.9.4 Opleidingsniveau cluster 9 ten opzichte van Eindhoven

	Cluster	Eindhoven
	%	
Onbekend	20,4	41,9
Basisonderwijs	2,2	5,3
VMBO, HAVO-, VWO-onderbouw, MBO 1	4,9	9,7
HAVO, VWO, MBO	48,3	22,9
HBO-, WO- bachelor	21,9	12,6
HBO-, WO- master, doctor	2,2	7,5

Bron: CBS.

Woonsituatie

Bijna 87% van de personen in dit cluster woont in een huurwoning, de meesten daarvan huren een woning in de vrije huursector.

3.9.5 Woonsituatie cluster 9

	Cluster	Eindhoven
	%	
Aandeel koopwoning	9,5	49,3
Aandeel vrije huursector	60,8	14,9
Aandeel sociale huur	26,1	34,8
Woonsituatie onbekend	3,7	1,1
	€	
Gemiddelde WOZ	276 186	242 100
	m²	
Gemiddelde oppervlakte	109,99	118,00

Bron: CBS.

Ruimtelijk

In onderstaande heat-map is te zien waar de personen in cluster 9 wonen. Opvallend is dat deze personen vooral in het centrum wonen.

3.9.6 Verspreiding type 9 cluster, Eindhoven, 2015

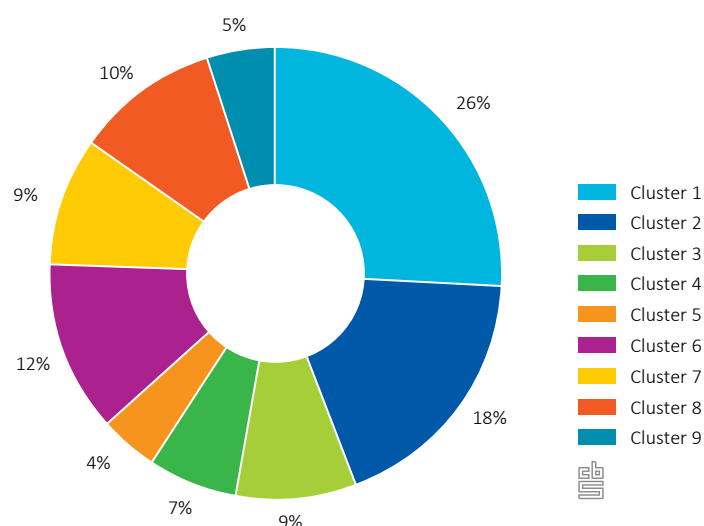

3.10 Samenvatting clusters

Uit de analyse is een negental clusters gekomen. De belangrijkste verschillen tussen deze clusters worden in deze paragraaf besproken.

Clusters 1 en 2 zijn duidelijk de grootste clusters in de gemeente Eindhoven, bijna de helft van de Eindhovenaren valt in dit cluster.

3.10.1 De verdeling van de clusters, als percentage van de populatie

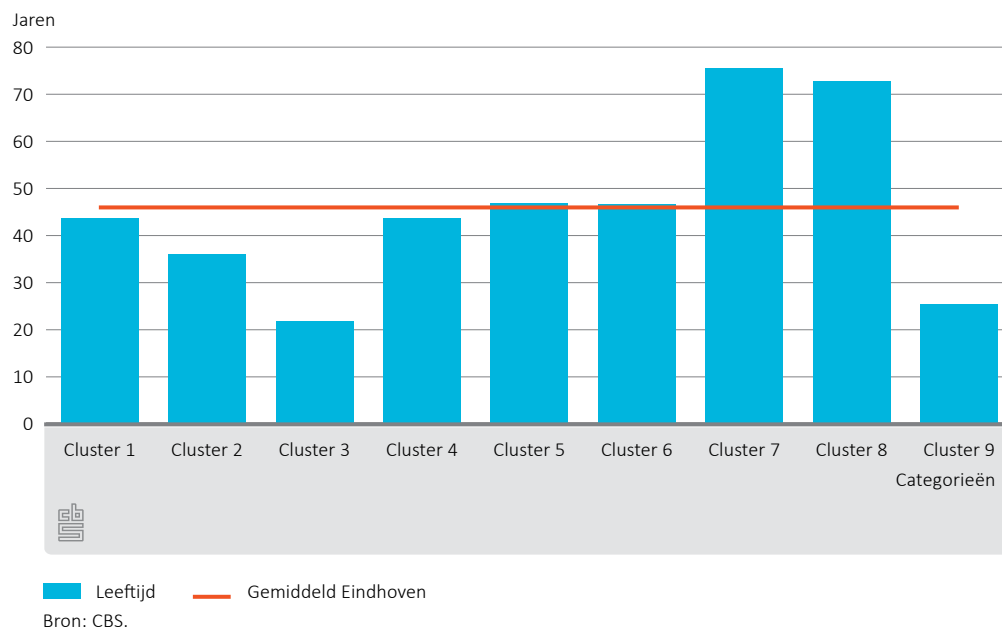

Bron: CBS.

Demografische kenmerken

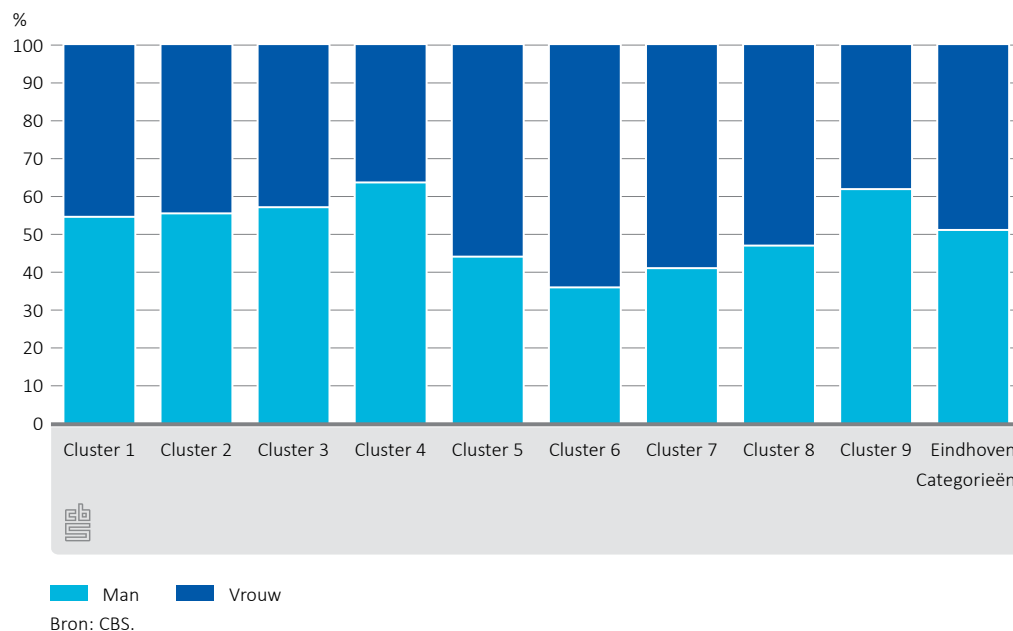
De gemiddelde leeftijd in Eindhoven is 45,9 jaar. Opvallende clusters zijn cluster 3 en 9, waarin de gemiddelde leeftijd net boven de twintig ligt. Ook cluster 7 en 8, waar de gemiddelde leeftijd boven de 70 ligt, zijn opvallend.

3.10.2 Gemiddelde leeftijd van alle clusters ten opzichte van Eindhoven

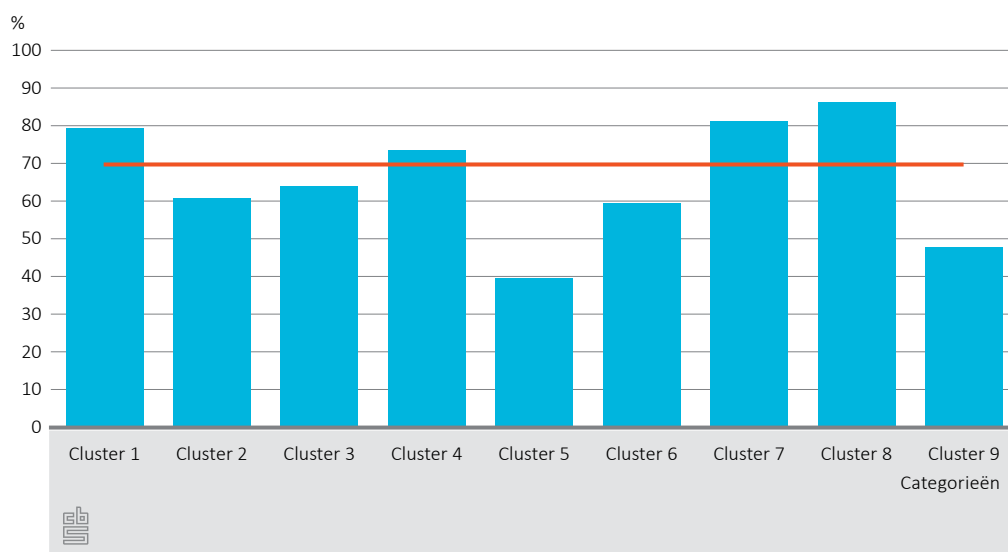
In Eindhoven is het wat betreft geslacht bijna gelijk verdeeld; er zijn 2% meer mannen dan vrouwen. Binnen de clusters is dit verschil tussen mannen en vrouwen vaak iets groter. Vooral in cluster 5, 6 en 7 is het aandeel mannen aanzienlijk lager.

3.10.3 Man/vrouw verdeling voor alle clusters

Wat betreft herkomst zijn cluster 5 en 9 het meest divers. Het aandeel personen met een Nederlandse herkomst ligt daar het laagst.

3.10.4 Aandeel personen met een Nederlandse herkomst per cluster, ten opzichte van Eindhoven

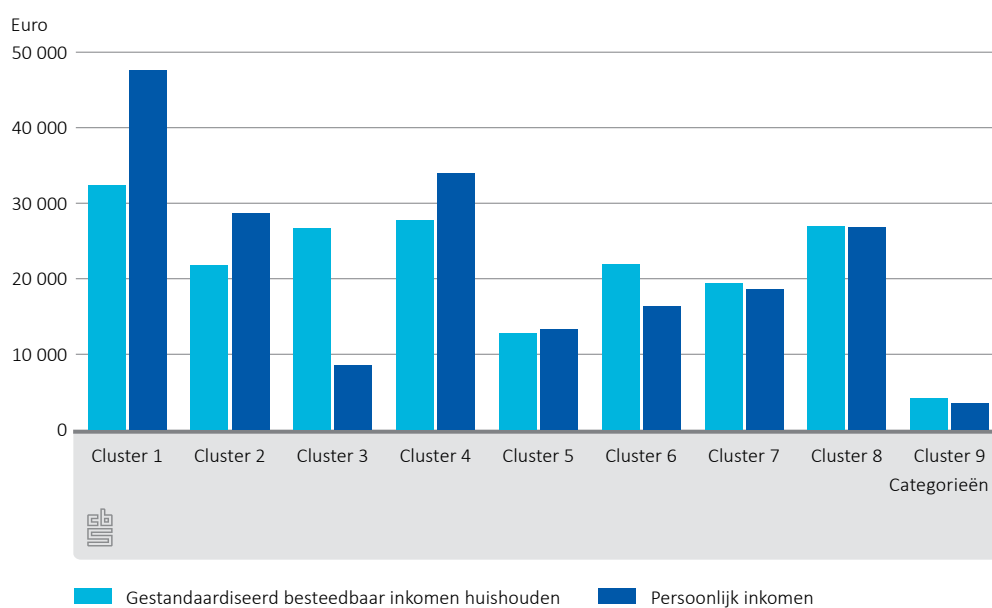

Bron: CBS.

Sociaaleconomische status

In cluster 1 en 2 zitten vooral werknemers, het belangrijkste verschil is dat er in cluster 1 meer verdiend wordt. Cluster 3 en 9 bestaan voornamelijk uit studenten, maar de personen in cluster 3 hebben meer te besteden dan die in cluster 9. Opvallend aan cluster 4 is het grote aandeel zelfstandigen, waarbij men qua inkomen tussen cluster 1 en 2 valt. De mensen in cluster 5 en 6 hebben vaak een uitkering. Waar het in cluster 5 vooral een bijstandsuitkering is, is het in cluster 6 een arbeidsongeschiktheids- of werkloosheidsuitkering. Cluster 7 en 8 bestaan vooral uit gepensioneerden, in cluster 8 hebben ze een hoger inkomen.

3.10.5 Persoonlijk en gestandaardiseerd besteedbaar inkomen per cluster

Bron: CBS.

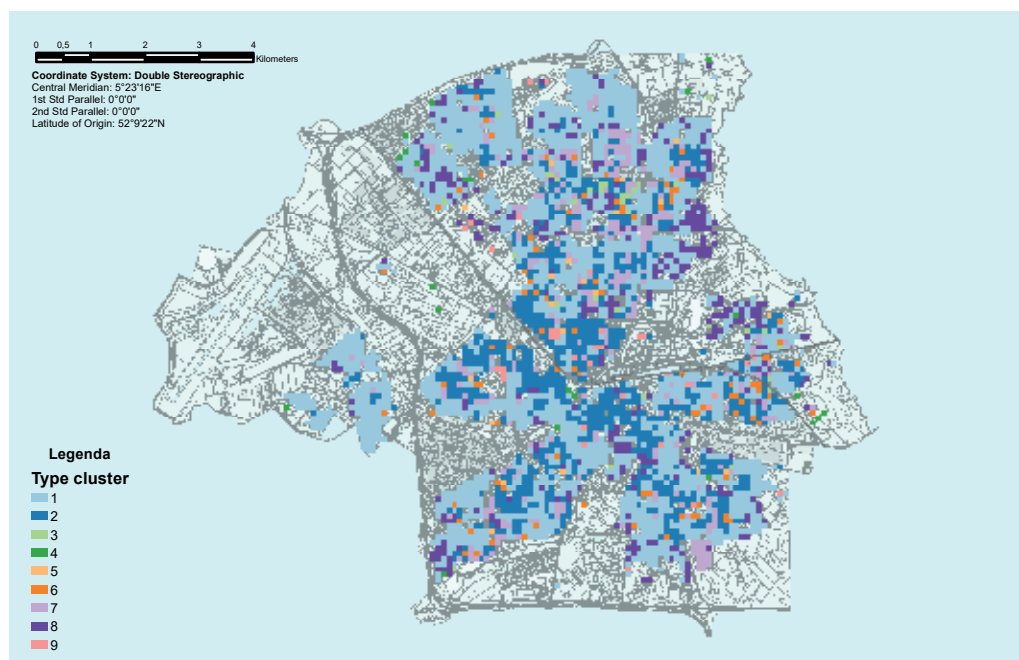
Woonsituatie

De woonsituatie verschilt sterk tussen de clusters. In cluster 1, 3, 4 en 8 wonen de meeste mensen in een koopwoning. Opvallend is dat de mensen in cluster 8 in de grootste en duurste huizen wonen. In cluster 6 wonen mensen ofwel in een sociale huurwoning of in een koopwoning. In de overige clusters wonen mensen voornamelijk in een sociale huurwoning.

Ruimtelijk

Wanneer de verschillende clusters op een kaart geplot worden vallen vooral de eerste twee clusters op. Cluster 1 is op veel plekken het meest dominante cluster. Dat is te verklaren omdat dat ook het grootste cluster is. Cluster 2 is in heel Eindhoven zichtbaar, echter is deze vooral rondom het centrum vaak het meest dominant. Omdat cluster 2 vooral bestaat uit jonge, alleenstaande mensen die werken is dat niet vreemd.

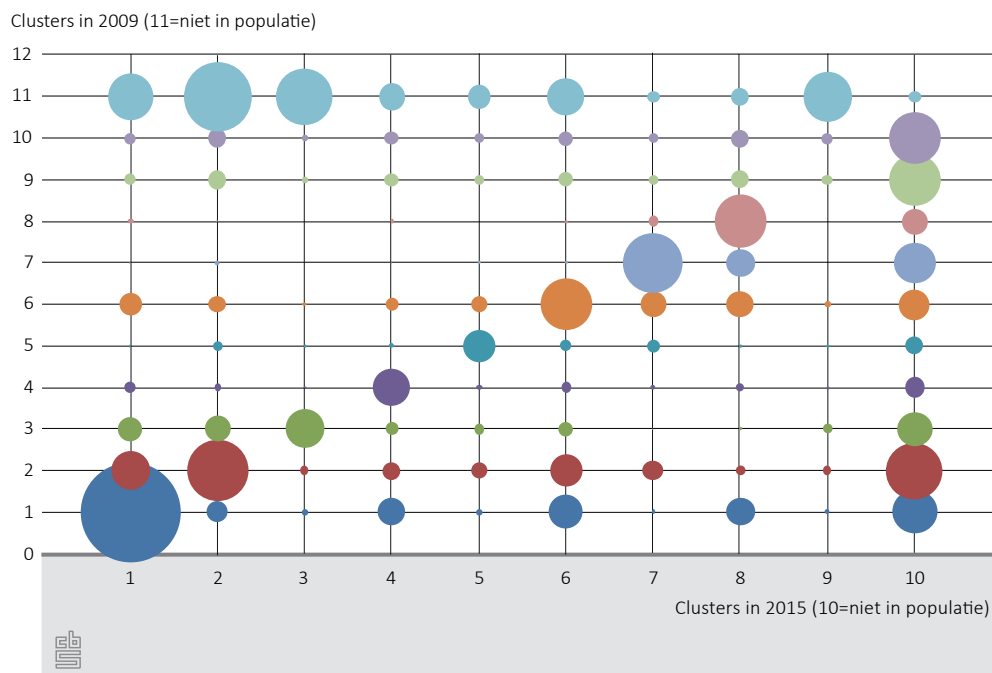
3.10.6 Dominante cluster per vierkant, Eindhoven, 2015

3.11 Ontwikkeling in de tijd

Om te zien hoe de clusters zich ontwikkelen, is er ook een clusteranalyse uitgevoerd voor 2009. Hierbij zijn de clusters van 2015 als uitgangspunt gebruikt, maar niet ‘vastgezet’. Sommige clusters zijn meegegroeid met de tijd: zo was de gemiddelde persoon in cluster 1 in 2009 nog drie jaar jonger en had hij minder vaak kinderen, is bijvoorbeeld het inkomen van het jonge werkenden-cluster 3 in 2015 gestegen en daalde het gemiddelde inkomen in zelfstandigen-cluster 4 juist.

3.11.1 In welk cluster in 2009 zaten de personen in de clusters van 2015?

Daarnaast komt uit de analyse van 2009 één cluster dat er in 2015 nog niet was: cluster 10. Dit cluster bestaat uit 7,5% van de populatie van 2009. De mensen in dit cluster hebben een laag inkomen en wonen alleen. Het is een zeer gemengde groep van jong tot oud, met vooral studenten, gepensioneerden en mensen zonder inkomen. Wat is er in 2015 met de mensen in dit cluster gebeurd? Een aantal stroomde in bij andere clusters, zoals de gepensioneerde huizenbezitters of jonge werkenden, maar het grootste deel (63%) verdween uit de populatie, door verhuizing of overlijden.

De clusters blijken redelijk stabiel: mensen die in 2015 bij een bepaald cluster horen, zaten in 2009 veelal in hetzelfde cluster. De meest stabiele clusters zijn de gepensioneerden van cluster 7 en de werkende huizenbezitters van cluster 1. Ruim twee derde van de mensen in deze clusters zat daar in 2009 ook al in. Daartegenover staan studentenclusters 9 en 3, die juist grotendeels uit 'nieuwkomers' bestaan, die in 2009 nog niet tot de populatie behoorden. Dat is niet zo vreemd, want veel van hen waren toen nog geen 16, en voor uitwonende studenten geldt bovendien dat ze vaak van buiten Eindhoven komen.

De grootste verschuiving tussen clusters is van 2 naar 1: bijna 5 000 jonge werkenden stroomden door naar het cluster van werkende huizenbezitters. Cluster 2 was überhaupt erg mobiel, en stroomde ook vaak door naar clusters 4 (zelfstandig), 7 (gepensioneerd) en 5 (uitkering). Daarnaast was er een opvallende verschuiving van werkende huizenbezitters naar 'afhankelijk': bijna 4 000 personen gingen van cluster 1 naar 6. Tot slot was er een afname van afhankelijke vrouwen die de pensioengerechtigde leeftijd bereikten, waardoor ze doorstroomden naar pensioenclusters 7 en 8.

Literatuur

Hair, J.F.Jr, Anderson, R.E., Tatham, R.L. and Black, W.C. (1998), *Multivariate Data Analysis* (5th edition), PrenticeHall, New Jersey.

Tiemeijer, W. (2017), WRR-Verkenning nr. 35: Wat is er mis met maatschappelijke scheidslijnen?

Vrooman, C., Gijsbers, M. & Boelhouwer, J. (2014), *Vershil in Nederland, Sociaal Cultureel Planbureau*.

Bronbestanden

Basisregistratie Personen (BRP)

De Basisregistratie Personen (BRP) is de digitale bevolkingsregistratie van Nederland, en (sinds 2014) de opvolger van de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA). De BRP bevat gegevens over ingezetenen en niet-ingezetenen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het bijhouden van de gegevens over ingezetenen. Gegevens over niet-ingezetenen worden bijgehouden door het ministerie van BZK. Elke persoon die naar verwachting ten minste vier maanden rechtmatig in Nederland verblijft, moet ingeschreven worden als ingezetene. Wanneer iemand niet aan deze voorwaarden voldoet maar wel een relatie heeft met de Nederlandse overheid, wordt de persoon ingeschreven als niet-ingezetene. Te denken valt aan mensen die buiten Nederland wonen en hier werken, studeren, onroerend goed bezitten, vanuit Nederland een uitkering genieten, enzovoorts. Ook ingezetenen die naar verwachting ten minste acht maanden buiten Nederland verblijven, worden niet-ingezetene. In de BRP zijn van iedere ingeschrevene gegevens als burgerservicenummer (BSN), geboortedatum, geslacht, geboorteland en woonplaats geregistreerd, van ingezetenen bovendien gegevens over de ouders, partners en kinderen. Voor ingezetenen wordt een adres in Nederland geregistreerd, voor niet-ingezetenen een adres buiten Nederland. Voor meer informatie over de BRP wordt verwezen naar de website van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens <http://www.rvig.nl/brp>.

Enquête Beroepsbevolking (EBB)

De Enquête Beroepsbevolking (EBB) is een doorlopende enquête onder personen van 15 jaar en ouder die in Nederland wonen, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (de institutionele bevolking). Het doel van deze enquête is zicht te krijgen op de relatie tussen mens en arbeidsmarkt. Hiertoe wordt onder meer informatie verzameld over de huidige en toekomstige positie op de arbeidsmarkt van personen en worden demografische kenmerken van personen en huishoudens vastgelegd. Gegevens worden vastgesteld op het moment van enquêteren.

Opleidingsniveaubestand (OPLN)

Het opleidingsniveaubestand is een door het CBS ontwikkeld bestand om het hoogst behaalde en hoogst gevolgde opleidingsniveau van personen te meten. De populatie bestaat uit alle in Nederland woonachtige personen. Het opleidingsniveaubestand wordt samengesteld op basis van de opleidingsgegevens die het CBS heeft verkregen uit enerzijds diverse onderwijsregistraties (de Basisregistratie onderwijs (BRON), het Centraal Register Inschrijvingen Hoger Onderwijs (CRI-HO), het Examenresultatenregister voortgezet onderwijs, bestanden van de studiefinanciering en bestanden met opleidingsgeschiedenissen zoals opgegeven door werkzoekenden bij het UWV WERKbedrijf) en anderzijds uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De onderwijsregistraties geven per schooljaar een integraal overzicht van de in dat jaar gevolgde en/of voltooide opleidingen. Het CBS beschikt sinds een aantal jaren over deze bestanden. Dit betekent dat voor vrijwel alle jongeren het hoogst behaalde opleidingsniveau bekend is. Zo zijn er vanaf 2006 registraties van het MBO beschikbaar en al vanaf 1990 gegevens over het HBO en de universiteit. Om het opleidingsniveau te bepalen van personen die vóór die tijd zijn afgestudeerd, wordt vooral gebruik gemaakt van de EBB. De EBB is een steekproefonderzoek onder personen die in Nederland wonen. In het opleidingsniveaubestand is gebruik gemaakt van EBB-informatie vanaf 1996, waarbij alleen gegevens meetellen die verondersteld worden op de peildatum nog actueel te zijn.

Polisadministratie (Polis)

De Polisadministratie bevat gegevens over banen en is gebaseerd op data uit de loonaangiften van de Belastingdienst. De loonaangiften bevatten gegevens over inkomsten-verhoudingen (uit de loonadministratie) van werkgevers en andere inhoudingsplichtigen. Het doel van de Polisadministratie is inzicht te krijgen in arbeidscontracten en loon van werknemers.

Regionaal Inkomensonderzoek (RIO)

Het Regionaal Inkomensonderzoek (RIO) bevat uit registraties afgeleide gegevens over het jaarinkomen van personen en huishoudens in Nederland. Het bestand heeft als doel een beeld te geven van de verdeling van inkomens naar landsdeel, provincie, corop-gebied, grootstedelijke agglomeratie, stadsgewest en gemeente. De doelpopulatie bestaat uit de Nederlandse bevolking op 31 december van een onderzoeksjaar. Het betreft alleen personen die zijn ingeschreven in de GBA.

Registratie van zelfstandigen

De registratie van zelfstandigen bevat gegevens over personen die in een verslagjaar inkomen in de vorm van 'belastbare winst uit onderneming' hebben gehad. De aangifte- en inkomensgegevens worden afgeleid uit de winstaangiften Inkomstenbelasting (IB) en voorlopige IB-aanslagen. Daarnaast wordt er via het Algemeen Bedrijven Register (ABR) gekeken of er een relatie is tussen een persoon en een onderneming. Dit kan een

arbeidsrelatie zijn, maar ook een relatie in de vorm van recht op een winstaandeel (bijvoorbeeld bij het beschikbaar stellen van vermogen).

Registraties van uitkeringen bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB)

De registraties van uitkeringen bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB) bestaan uit uitkeringen van personen. De SVB registreert uitkeringen op basis van de Algemene Ouderdomswet (AOW), de Algemene Nabestaandenwet (ANW) en de kinderbijslag.

Registraties van uitkeringen bij gemeenten

De registraties van uitkeringen bij de gemeenten bestaan uit uitkeringen van personen. De gemeenten registreren bijstandsuitkeringen. Hieronder vallen uitkeringen in het kader van de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet inkomensvoorziening oudere gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ).

Registraties van uitkeringen bij het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)

De registraties van uitkeringen bij het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) bestaan uit uitkeringen van personen. Het UWV registreert van de meeste uitkeringen zowel het recht als de betaling. In de registraties komen ook Nederlandse uitkeringen voor aan mensen die niet in Nederland wonen. Het UWV registreert werkloosheidsuitkeringen (WW), uitkeringen in het kader van de Ziektewet (ZW) en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (AO). Onder de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen vallen uitkeringen op grond van de volgende wetten: Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA), Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) en de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong).

Stelsel van Sociaal Statistische Bestanden (SSB)

Het SSB is een stelsel van registers en enquêtes, die op persoonsniveau aan elkaar zijn gekoppeld. Per jaargang worden meer dan 50 verschillende registers gebruikt. Deze registers hebben betrekking op verschillende sociaaleconomische onderwerpen, zoals banen, uitkeringen, woningen en onderwijs. Het SSB bevat voorlopige en definitieve gegevens. Bij definitieve gegevens zijn registers en enquêtes onderling op elkaar afgestemd en consistent gemaakt.

De doelpopulatie van het SSB bestaat uit alle personen die in Nederland wonen, en personen die niet in Nederland wonen maar in Nederland werken of een uitkering dan wel pensioen vanuit Nederland ontvangen. Er staan in het SSB gegevens over banen, uitkeringen, personen, huishoudens en bedrijven.

Begrippen

AIO (WWB 65+)

Aanvullende inkomstenvoorziening ouderen (zie WWB).

AKW-uitkering

Uitkering die wordt verstrekt op grond van de Algemene Kinderbijslagwet (AKW). De kinderbijslag biedt een financiële tegemoetkoming in de kosten van het onderhoud van kinderen. Voor kinderen geboren voor 1 januari 1995 is de kinderbijslag afhankelijk van zowel de gezinsgrootte als van de leeftijd van de kinderen. Voor kinderen die geboren zijn op of na 1 januari 1995 krijgen de ouders een vast bedrag, afhankelijk van de leeftijd. In het Nederlandse sociale zekerheidsstelsel is dit een volksverzekering.

Anw-uitkering

Uitkering die wordt verstrekt op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw). De Anw is een algemene, de gehele bevolking omvattende, verplichte verzekering die nabestaanden van een verzekerde een inkomen garandeert. Vanaf 1 juli 2013 kent de ANW twee soorten uitkeringen: de nabestaandenuitkering en de wezenuitkering. De halfwezenuitkering is per deze datum vervallen. In het Nederlandse sociale zekerheidsstelsel is dit een volksverzekering.

AO-uitkering

Periodieke uitkering op grond van arbeidsongeschiktheidswetten. Dit zijn de wettelijke regelingen tegen de financiële gevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid, zoals WIA, WAO, WAZ, Wajong en Wet Wajong.

AOW-uitkering

Uitkering die wordt verstrekt op grond van de Algemene Ouderdomswet (AOW). Dit is een algemene, de gehele bevolking omvattende, verplichte verzekering die personen met de AOW-gerechtigde leeftijd een inkomen garandeert. In het Nederlandse sociale zekerheidsstelsel is dit een volksverzekering.

De AOW-leeftijd was tot 1 januari 2013 65 jaar. Vanaf 2013 wordt de AOW-leeftijd geleidelijk verhoogd tot 67 jaar. Een verdere stijging is afhankelijk van de stijging van de gemiddelde levensverwachting. In het Nederlandse sociale zekerheidsstelsel is dit een volksverzekering.

Bedrijfstak

Indeling in bedrijfstakken op basis van de Standaard Bedrijfsindeling 2008 (SBI 2008). Dit is de Nederlandse hiërarchische indeling van economische activiteiten die door het CBS wordt gebruikt om bedrijfseenheden in te delen naar hun hoofdactiviteit. De SBI 2008 is de versie die vanaf 2008 gebruikt wordt.

‘Bedrijfstak’ of ‘branche’ zijn gangbare termen voor groepen van bedrijven met dezelfde hoofdactiviteit. Het CBS hanteert voor de indeling van bedrijven naar hoofdactiviteit de zogenoemde Standaard Bedrijfsindeling (SBI). Bedrijven in een bedrijfstak of branche kunnen naast deze activiteit ook andere activiteiten (nevenactiviteiten) uitoefenen.

Besteedbaar huishoudensinkomen

Het besteedbare inkomen is het bruto-inkomen verminderd met betaalde inkomensoverdrachten, premies inkomensverzekeringen, premies ziektekostenverzekeringen en belastingen op inkomen en vermogen.

Betaalde inkomensoverdrachten bestaan uit overdrachten tussen huishoudens zoals de alimentatie betaald aan de ex-echtgeno(o)t(e). Premies inkomensverzekeringen betreffen

premies betaald voor verzekering in verband met werkloosheid, ziekte, arbeidsongeschiktheid en pensioen. Premies ziektekostenverzekeringen omvatten de premies zorgverzekering en de premie AWBZ.

Bijstandsuitkering

Uitkering die wordt verstrekt op grond van de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (loaw) of de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (loaz). De Wwb is per 1 januari 2015 gewijzigd en heet sindsdien Participatiewet.

Gestandaardiseerd besteedbaar huishoudensinkomen

Het besteedbaar huishoudinkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden.

Deze correctie vindt plaats met behulp van equivalentiefactoren. In de equivalentiefactor komen de schaalvoordelen tot uitdrukking die het gevolg zijn van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding. Met behulp van de equivalentiefactoren worden alle inkomens herleid tot het inkomen van een eenpersoonshuishouden. Op deze wijze zijn de welvaartsniveaus van huishoudens onderling vergelijkbaar gemaakt. Het gestandaardiseerd inkomen is een maat voor de welvaart van (de leden van) een huishouden.

Hoger beroepsonderwijs

Onderwijs verzorgd door hogescholen en particuliere instellingen dat wordt afgesloten met een associate degree, bachelor- of masterdiploma van een in Nederland erkende opleiding.

Hoger onderwijs

Het onderwijs zoals opgenomen in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Het hoger onderwijs omvat het hoger beroepsonderwijs (hbo) en het wetenschappelijk onderwijs (wo).

Huishouden

Particulier of institutioneel huishouden.

IOAW

De wet biedt een inkomensgarantie op het niveau van het sociaal minimum aan oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, van wie het recht op uitkering op grond van de Werkloosheidswet is geëindigd. De wet is in werking getreden met ingang van 1 januari 1987 en is ingrijpend gewijzigd met ingang van 1 januari 1996.

IOAZ

De wet biedt een inkomensgarantie op het niveau van het sociaal minimum aan oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, van wie het inkomen duurzaam minder bedraagt dan het sociaal minimum en die als gevolg daarvan het bedrijf of beroep hebben beëindigd. De wet is in werking getreden met ingang van 1 januari 1987 en is ingrijpend gewijzigd met ingang van 1 januari 1996.

Kostwinner

Persoon binnen een huishouden die de grootste bijdrage levert aan het totale inkomen van het huishouden.

Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)

Hiertoe behoren de beroepsopleidingen volgens de kwalificatiestructuur van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs, die door ROC's, AOC's en vakscholen worden aangeboden. Tevens behoren hiertoe de vergelijkbare oudere opleidingen.

Persoonlijk inkomen

Dit omvat het totaal van inkomen uit arbeid, inkomen uit eigen onderneming, uitkering inkomensverzekeringen en uitkering sociale voorzieningen (m.u.v. kinderbijslag en kindgebonden budget). Premies inkomensverzekeringen (m.u.v. premies voor volksverzekeringen) zijn hierop in mindering gebracht.

Wetenschappelijk onderwijs

Onderwijs verzorgd door universiteiten en aanverwante instellingen (KIM, KMA, particuliere instellingen die masteropleidingen verzorgen) dat beoogt studenten toe te leiden naar een bachelor-, master- (of in het verleden doctoraal) of doctordiploma en universitair tweedefase beroepsonderwijs.

Zelfstandige

Een persoon met als (hoofd)baan het verrichten van arbeid voor eigen rekening of risico in een eigen bedrijf of praktijk, of in het bedrijf of de praktijk van een gezinslid, of in een zelfstandig uitgeoefend beroep.

Als zelfstandige worden aangemerkt:

- zelfstandige eigen bedrijf,
- meewerkend gezinslid,
- overige zelfstandige.

Centrum voor Beleidsstatistiek

Het CBS verzamelt gegevens bij personen, bedrijven en instellingen om deze daarna te verwerken tot statistische informatie over groepen mensen, bedrijven en hun omgeving. De resultaten stelt het CBS voor iedereen beschikbaar. Voor sommige vragen is deze informatie, die beschikbaar wordt gesteld via de CBS-website www.cbs.nl, echter niet toereikend. In dat geval kunnen externe partijen zich wenden tot het Centrum voor Beleidsstatistiek (CBS-CvB).

Het CBS-CvB bepaalt in nauw overleg met de klant welke informatie in welke vorm beschikbaar en nuttig is voor het beantwoorden van de vraag. Daarna voert het CBS-CvB het onderzoek uit en beschrijft de resultaten in een maatwerktabellenset, rapport of dashboard. Alle uitkomsten en publicaties worden openbaar gemaakt en zijn te vinden op de website (www.cbs.nl/maatwerk).

Vragen over deze publicatie kunnen gestuurd worden aan CBS-CvB onder vermelding van het referentienummer 303643. Ons e-mailadres is maatwerk@cbs.nl.

Medewerkers

Niky van Geffen

Lydia Geijtenbeek

Magda Sloombeek-van Laar

Manon Joosten

Ralph Wijnen

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2016–2017	2016 tot en met 2017
2016/2017	Het gemiddelde over de jaren 2016 tot en met 2017
2016/'17	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2016 en eindigend in 2017
2014/'15–2016/'17	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2014/'15 tot en met 2016/'17

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress

CCN Creatie en visualisatie, Den Haag

Ontwerp

Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 7070
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2018.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.